

ROZSAHEGYI KÖNYVTÁR
FHH 018
Gyomaendrőd, Blaha u. 2.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2001. augusztus

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Szemünket már a jövő horizontjára kell feszíteni

Csak igazán keveseknek adatik meg, hogy részesei lehetnek egy államalapítás millenniumának, a kereszténység kétezres éves fennállásának és egy új évezred indulásának. Kivételesen hatalmas szerencse ez valamennyiünknek, amelyet immár másfél éve megfelelő emelkedettséggel és ünnepi lélekkel van módunkban megélni. Ez alatt az ünnepi év alatt volt lehetőségünk feltárni, és elemezni a múlt eseményeit, azokat az áldozatokat, nem egyszer véráldozatot és keservet jelentő századokat, melyek nélkül, az akkori magyarok rendíthetetlen hite nélkül, ma nem lett volna lehetőségünk ünnepelni.

Most, az új évezred kapujában szemünket már a jövő horizontjára kell feszíteni, hogy biztos kézzel és tudattal jelöljük ki azon saját célpontunkat. Hányszor idézhattuk tavalytól Vörösmarty csodálatos sorait

*„Annyi balszerencse közt,
oly sok vizsály után
megfogyva bár, de törve nem
él nemzet e hazán!”*

Ami bár egy egyszerű ténymegállapítás, mégis örök, mert a túlélés képességének hatalmas diadalát hirdeti. Hiszen ez a teljes siker! Joggal tehető fel tehát a kérdés, mi adja, mi adta, e túlélés titkát? Bár annyiszor megfogalmaztuk, mégsem könnyű a válasz. De ha ezer éves államiságunk sikerei mögé tekintünk a ismereteinket, tapasztalatainkat rendszerezzük, kézenfekvővé válik a válasz. Mindenek előtt a kétkézi iparosok, a földjüket művelő parasztok, a gyermekeiket nevelő édesanyók, akik napról-napra tették, amit tudtak, s amit éppen lehetett, talán éppen azt, amit kellett. Azután az a néhány bölcs királyunk és fejedelmünk, élükön Szent István királyunkkal, akik nem hatalmi eszköznek tekintették a népet, de akik szolgáltak, iskolát, templomot és nemzetet építettek, népet formáltak. S végül az értelmiségiek, a papok, a tanítók, az orvosok, a tudósok, a mérnökök, akik nem egyszer mártírként életüket áldozva mindig tudták hitelesen mutatni a jövőt, a boldogulás útját. Mutatták, hisz ez volt a dolguk, ez volt a küldetésük.

Most az idei augusztus 20-ai nemzeti ünnepünkön erről a jövőről kell beszélnünk, erről a jövőről kell a ma élőknek, valamennyiünknek és az utánunk jövőknek is szóló üzenetet megfogalmazni. Nem könnyű feladat ez, de közös akarat, hiteles elszántsággal mindez megalkotható.

Az első üzenet:

Szüleinkért, őseinkért ismernünk és tisztelnünk kell a múltat! Merítsünk belőle tapasztalatot és erőt! – fogalmaz tömören az ögörgő közmondás. De – gyermekeinkért – legfőbb erőnkkel alkossuk, tegyük – ne csak álmodjuk és mondjuk – a jövőt. Mi is ez a jövő és mit kell tennünk? Nem

többet és nem kevesebbet Saint-Exupéry kertészénél, aki amikor hajnalban végigjárta földjét, ha kőre bukkant felemelte, ha tövisre kitépte azt. Nem bosszankodott sem a tövis, sem a kő miatt. Szépitette földjét, tette a dolgát, és nem érzett mást, csak szeretetet. Tette munkáját szóltalanul, napról-napra, mert tudta, hogy kertjét – jöjjön bár jég, aszály, vagy zivatar – Ő és csakis Ő teremti, s kertjével együtt alakul, formálódik lelke is, így teremtve családot, barátot, közösséget és nemzetet.

Tegyük hát dolgunkat! Erről szól a második üzenet is.

Arról, hogy mi is valójában a dolgunk? Nekem, nekünk, valamennyiünknek, nem több a dolgunk, minthogy beleoltuk nemzetünkbe a siker titkát, a siker alkotásának örömét, mert a sikert csakis átgondoltan lehet és kell is alkotni. Hányszor tesszük fel a kérdést: mikor sikeres egy nemzet? Milyen nehéz, de mégis mennyire egyszerű rá a válasz: Ha tagjainak szelleme ép, és magabiztos, ha teste egészséges, ha elfogadható gazdagságban él, ha szabadon alkot. Vagyis, ha tetteinkben – mert nem béklyózza semmi – szabadok vagyunk. Dolgunk tehát egyszerű, számba kell vennünk mindazt amink van, tudni, hogy hol állunk, és tisztában lenni azzal, hogy mit tegyünk. Mit kell tehát tennünk? Erre kell most megtalálni a feletetet! Nekünk, nekem, valamennyiünknek, közösen. Ahány város és falu, annyi közösség, és ahány közösség, épüljön annyi műhely! S e műhelyekben teremődjenek meg a jövő építőkövei. S aztán – mert a kő önmagában csak puszta építőelem – közös akarrattal, közös izzadsággal, napról-napra szorgosan, rakjuk össze a kőveinket együtt, katedrálissá magasztosítva azt!

S mi a harmadik üzenet?

A világ drámai változásokon megy át. Új társadalom formálódik, új társadalom: az információs társadalom. Ahogyan ma a telefonok és TV-k hálózata be a városokat, falvakat, úgy érik el napjainkban az információs számítógép-hálózatok az iskolákat, intézményeket, sőt a lakásokat, otthonainkat is. Ezek az számítógépeken nemcsak híreket kaphatunk, de mindannyian híreket is adhatunk, távoli országok lakóival léphetünk kapcsolatba. E társadalom most van kibontakozóban. Számos lehetőséget, előnyt kínál, de számos nehézséget is rejt magában. Viszont aki tudja, aki tapintja, hogy a világ merre halad, s elsőként szakajt gyümölcséből, az elkerülheti a buktatókat. Valamennyiünknek szílei tehát a felhívás: Magyar, Honfitárs, ha a jövődre gondolsz, védj jól eszedbe, hogy először adatott meg számokra az a történelmi pillanat és felelősség, hogy másokkal együtt, elsőként lépj át egy új világ, egy új társadalom küszöbén. Hát el ne késsünk, merjünk a pillanattal élni, a siker reményében merjünk bátran vállalkozni. S

hogy mi kell ehhez? Mindenek előtt tudni, hogy eme új társadalom alapvető erőforrása a szellem, a tudás. A tudás az, ami megszabja a nemzetek sorrendjét, egymáshoz való viszonyát. A tudás lesz az, ami alapvetően meghatározza majd egy nemzet versenyképességét, s a versenyképesség pedig az, ami meghatározza, hogy mit fordíthatunk az egészség biztosítására, a környezet megóvására, a kultúra és a művészet értékeinek megismertetésére. A harmadik évezred kapujában, a globális információs társadalom küszöbén minden korábbi felülmúló kihívásokkal kell szembenéznünk. A kérdés az, hogyan tudunk helytállni a jövőben a világ versengő országai között. Mit tehetünk, és mit tegyünk, hogy a harmadik évezred sikeres nemzeti közötti legyünk, és egyáltalán milyen legyen a XXI. századi sikeres Magyarország? Ezekre a sorskérdésekre sokan keresték az elmúlt másfél évben a választ, határon innen és határon túl, világiak és egyháziak, tudósok és kétkézi munkások egyaránt. Ezer éves léptékkel tekintve vissza és előre, láthatóvá vált a honalpitők kora és a mi korunk, a magyarság Szent István-kori és jelenlegi helyzete közötti történelmi analógia. Elődeink a X. század végén egy új évezred küszöbén álltak, egy új társadalmi rendszerbe történő felemelkedés volt számukra a történelmi feladat. Akkor sikerrel vizsgáztak Egy évezred múltán, a XXI. század első évében,

folytatás a 149. oldalon

Önök jogai van képviselni...

A Megyék III. Országos Gyűlése

Legyen a megye a közjó szervezője.
közvetítője...

Június 30-án Ópusztaszeren gyűltek össze hazánk 19 megyei önkormányzatának képviselői III. Országos Gyűlésükre. A Tanácskozási felemelő ünnepség előzte meg, amelyen a „Vidék Magyarországa” összefogásának jeléül a 19 vármegye mindegyike és az „Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark Kht” egy-egy történelmi személyiség emlékművével gazdagította az Árpád-emlékmű környezetét. A 20 bronz mellszobor félkörben veszi közre a millenniumi emlékművet. Géza, Szent István, Aba Sámuel, I. András, I. Béla, Szent László, III. Béla, II. András, IV. Béla.

(Kun) László, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Báthory István, Bocskai István, II. Rákóczi Ferenc, gróf Batthyány Lajos, gróf Széchenyi István, s végül Kossuth Lajos bronzalakja alkotják a szoborpanteont, amelyet Mádl Ferenc köztársasági elnök avatott fel. Beszédében utalt arra a jelentős momentumra is, hogy a Magyar Himnusz után az Európai Unió Himnuszát hallhattuk. Az elhangzott beszédek után került sor a szobrok leleplezésére. Ez úgy történt, hogy a szobrokat átfogó nemzeti színű szalagot a megyék önkormányzatának elnökei oldották meg, egymás után sorba. Minden szobor előtt ott állt az alkotója is, és a megye jellegzetes képviselőjében egy fiú és egy leány. A köztársasági elnök minden művésszel kezét fogott, miközben gratulált nekik.

Békés Vármegye Önkormányzata Hunyadi János szobrát állíttatta fel, amely Széri Varga Géza szobrász impozáns, művészi alkotása.

Az ünnepséget végül az „Aranybulla-emlék” elhelyezése zárta, mely alatt egy légmentesen elzárt üregben lévő fém kazetában, - az avatás alkalmából, - minden megye, különböző emléktárgyakat helyezett el. Az emléktárgyakat a főjegyzők helyezték az urnába. Békés Vármegye tisztelegve a nagy múltú Kner és Tevan emlékének, könyv alakba elhelyezte CD-n a megye millenniumi történetét, a megyei képviselők aláírását, a megye jellegzetes terményeit, és a Csabai kolbász receptjét.

Az Aranybulla-emléket fél évszázad múlva 2050-ben, az államalapítás 1050. évfordulóján mozdítják el majd helyéről, ekkor nyitják fel a fémtreztort. Az Aranybulla-emlék Benedek György szobrászművész alkotása.

Ez után került sor az Országos Gyűlésre, melyen felszólított Mádl Ferenc köztársasági elnök, Stumpf István kancellária miniszter.

A III. Országos Gyűlés közösen elfogadott kiáltvánnyal ért véget. E dokumentum hangsúlyozza, hogy Szent István által ezer évvel ezelőtt létrehozott megyerendszer gyökerei kitéphetetlenek, amelyre építeni lehet és kell minden kormánynak. „Legyen a megye a közjó szervezője, közvetítője, az önkormányzati érdekek megtestesítője, és védelmezője” - mondja ki a dokumentum, majd így összegezi állásfoglalását:

„Mi, a tizenkilenc megye képviselői, a Megyék III. Országos Gyűlésén valljuk és kinyilatkoztatjuk, hogy a megyei önkormányzati rendszer alkotó elemei, jelesül a testületek, s azok hivatalai tudásukkal és szakértelmükkel egyaránt alkalmasak a sorjázott feladatok gyakorlására, s a települési önkormányzatokkal való alkotó, eredményes együttműködésre.”

Képek:

1. Békés megye ajándéka
2. Köztársasági elnök a szoboravatáson
3. Szobor alkotója, és a megyei elnök
4. Békés megyei Közgyűlés képviselőcsoport
5. Aranybulla emléke

Császár Ferenc

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Millennium. záró ünnepség - **Augusztus 19-én, délután 2 órakor** az **Endrődi Ligetben** kezdődik, és késő este, tűzijátékkal fejeződik be.

Az új kenyérszentelést Iványi László plébános úr végzi.

Az emlékező beszédet Domokos László országgyűlési képviselő mondja el, a műsort a helyi Néptánc együttes, a Mazsorett csoport, a Békéscsabai Kommandósok bemutatója biztosítja. Nostalgia labdarúgó mérkőzés, és tombola, és az elmaradhatatlan birkapörkölt, vigság, élő zene.

Minden érdeklődőt vár a **BARÁTSÁG SPORT EGYESÜLETÉRT ALAPÍTVÁNY**, mint az ünnepség szervezője. Ünnepeljünk együtt!

Megkezdődött a szennyvíz csatorna II-III. ütemének építése

Két éves nagy beruházási program, kezdődött el, és mintegy 3000 ingatlan fog érinteni. A város több éves kitarató (és jó!) pályázati munkájának eredményeként a lakosságnak a bekerülési értéknek mintegy 10%-át kell „csak” fizetni. Így is nagy teher, de lehetett volna több is. Nagyon nagy dolog, és remélhetőleg az érintettek 90%-a örömmel fog élni a lehetőséggel. A lakossági teher, számítások szerint 100 ezer forint, amit be lehet fizetni egy összegben (idén dec. 15-ig) és ebben a fizetési módban további kedvezmény, hogy „csak” 85 ezer forint az egyösszegű befizetés. Aki ezt az egyszeri terhet nem tudja vállalni, annak 10 éves törlesztési lehetősége lesz, negyedévente 2500 forint. Aki korábban kötött lakossági előtakarékosági szerződést, annak nincs más dolga, mint aláír egy engedményező nyilatkozatot 100 ezer forintról, és fizeti szépen a szerződése szerinti összeget vagy a Fundamentának, vagy az OTP-nek. Ezek a lakosság pénzügyi terhei a szennyvíz beruházással, de vannak kedvezmények is, ötféle jogcímen.

A befizetett összeg 15%-a mindenkinek visszajár a következő évben, (a lakás előtakarékosági szerződések esetén az elszámoláskor) továbbá, a kerítésen belüli építési és bekötés részbeni fedezeteként lesz egyszeri 5000 Ft térítés, és a bekötési munkához is jár kedvezmény, a város elengedi a kommunális adót 4 éven át, és a Vízművek elengedi a havi szennyvíz költség 50 %-át 6 hónapon át. A kedvezmények csak abban az esetben járnak, ha a bekötés megtörtént. A beruházás érintett területein utca felelősök felkeresték az ingatlan tulajdonosokat, elvégezték az első adminisztratív munkákat, amiért köszönet mindnyájuknak. Ők fogják a lakosokat képviselni a megalakuló Szennyvíz Társaságban. Akit nem lehetett otthon találni, vagy netán nem tudott azonnal dönteni, az a Polgármesteri Hivatal Műszaki osztályán személyesen intézheti az elmaradt adminisztrációt.

Császárné Gyuricza Éva

FELHÍVÁS

Sporttörténeti könyvemhez illusztrációt keresek. Kérem mindazokat, akik az új Barátság SE futball csapatról, játékosokról, fényképpel rendelkeznek, szíveskedjenek kölcsön adni. Visszaadásukat személyesen garantálom! Fáradságukat előre is köszönöm.

MÁRTON GÁBOR
Alkotmány u. 7.

Régi típusú 3 szobás családi házunkat (Gyoma, Katona József u.2) lakótelepi lakásra cserélnénk.

Ajánlatokat hét közben: 06-20-9-884-003. sz. telefonon, vagy hétfőig a helyszínen várunk.

Tisztelt művészpártoló vállalkozók és magánszemélyek!

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért kuratóriuma tisztelettel kéri a képzőművészetet pártolókat, hogy az alábbi feladatokra anyagi lehetőségük szerint nyújtsanak támogatást:

A Vidovszky Béla helytörténeti gyűjtemény ismertetőjének kiadásához. Az ismertető anyaga elkészült, nyomtatásra vár. (A támogatókat a kiadványban feltüntetjük és a kiadást követően, tiszteletpéldányt küldünk.)

A Vidovszky képek restaurálásához.

Tekintettel az idegenforgalomra, német és angol nyelvű rövid ismertetővel szeretnénk az idelátogató külföldi vendégek számára a Képtár gyűjteményét ismertetni.

Nagylelkű mecénások nélkül a művészet nem virágzik.

Számlavezető pénztárcánk: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Számlaszám: 53200125-10002089.

Adományaikat előre is köszönjük

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért kuratóriuma

Nagylapson jó állapotú paraszti ház, állattartásra alkalmas melléképülettel eladó.

Érdeklődni lehet: 66-284-138, vagy a 283-358 telefonon.

Írányár: 700.000.-Forint.

Barátság Sport Egyesületért Közhasznú Alapítvány Közhasznúsági jelentése 2000 évről

1. Számviteli beszámoló.

a) Az alapítvány 2000 évi bevételei (Ft)

az 1999. évi záróegyenleg	139.011.-
a 2000. évi adományok	116.950.-
a 2000. évi bakkamat	9.547.-
bevételek összesen:	265.508.-

b) Az alapítvány 2000 évi kiadásai:

bankszámla költség	210.-
Barátság SE támogatása	142.400.-
Gyomaendrőd VSE támogatása	50.000.-
Gól-Suli Alapítvány támogatása	15.000.-
kiadások összesen:	207.610.-

2000 évi záróegyenleg: 57.898.- Ft

2. Az alapítvány 2000 évben költségvetési támogatásban, cél szerinti juttatásban, elkülönített pénzalapból, valamint a helyi önkormányzat támogatásban nem részesült.

3. Az Alapítvány vezető tisztségviselői, a kuratórium tagjai, díjazás nélkül látták el feladatukat.

4. Az Alapítvány tevékenysége

Az Alapítvány 1999. július 7-én kezdte meg tevékenységét.

A Békés Megyei Bíróság július 14-én, a Pk. 60.146/1999. számú határozatával minősítette az alapítványt közhasznúvá.

Az alapítvány célul tűzte ki, hogy támogatja a város endrődi településrészen a verseny, valamint az ifjúsági és szabadidős sporttevékenységet. E célok elérése érdekében gyűjti és kezeli a támogatók adományait, valamint önmaga is igyekszik pályázatok útján anyagi támogatást elnyerni. Beadott pályázataink sajnos nem jártak sikerrel, támogatást nem kaptunk, csupán magánszemélyektől és társaságoktól kapott adományokkal gazdálkodhattunk.

Mivel az alapítvány nem régen jött létre, 2000 évben csak korlátozott mértékű támogatást tudott nyújtani más szervezeteknek.

Bízunk benne, hogy az elkövetkezendő évben mind a támogatóink köre, mind a támogatandó célok jelentősen emelkedni fognak.

Gyomaendrőd, 20001. május 30.

Fülöp Zoltán, a kuratórium elnöke

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmonk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Falusi közművelődési esték Endrődön a XX. század derekáig

A Historia Domus feljegyzései között fontos adatok maradtak fenn a község közművelődéséről. Az 1920-as években már „Téli esték” tették mozgalmassá és vonzóvá a község életét. Sok helyen; tanyákon, kaszinókban, olvasóköri körben történelmi, földrajzi, természetrajzi, néprajzi és egészségügyi előadásokat tartottak a község legképzettebb emberei; orvosok, tanítók, ügyvédek. Ezeket az előadásokat gyakran diavetítésekkel színesítették. Szervezőjük, irányítójuk

Koczkás Sándor polgári iskolai igazgató volt, aki Móra Ferenc íróval, dr. Bánkúti Sándor néprajztudóssal, s több más közismert személlyel tartott fenn baráti kapcsolatot.

Így kerülhetett sor a Lyukas-halmi ásatásokra, amely Endrőd területének első fontos, országos jelentőségű leleteit tárta fel.

Az iskolás gyermekek számára a vallási ünnepek közeledtével nagy készülődés indult meg, pásztorjátékok, vallás-erköl-

csi történetek, misztériumjátékok, egyházi énekek, neves költők verseinek előadására.

A KALÁSZ lányok és a KALOT fiúk tanulságos, erkölcsi töltésű színművek bemutatásával tették emlékezetessé a közelgő ünnepeket. Az ország más-más területén fellelhető betlehemi pásztorjátékokkal ismertették meg a falu népét.

A nagylányok, legények zömmel ismert népszínművek (A vén gazember, A falu rossza, A bor, A vén bakancsos és fia a huszár...) bemutatására verbuválódtak. Ezek bemutatása valószínűleg ünnep volt abban az időben. Az előadások után bállal, zeneestekkel, „balyussal” szórakoztatták magukat és a népes közönséget. Sok bálozó „nagylány” gardija kíséretében szépen, kulturáltan, vidáman szórakozott. (Hol voltak akkor még a diszkók?!)

A tanyákon sem volt hiány szórakozásban. Csejten Lesnyiczkiék, Varjason Giricz Bertalan, Nagylapason Kovács Imre (a közkedvelt Stüsü), majd én magam is társaimmal szerveztük az előadásokat. Produkcióinkkal ellátogattunk a környező tanyákra is: Balára, Polyákhalmra, Vízközre, Zuberecre.

Az iskoláskorú gyermekek számára magam dolgoztam át neves színműveket (A bajusz, Hány János...) a népdalok, versek, elbeszélések feldolgozásával.

A községben az Ipartestület, a Kultúrotthon, a Gazdakör nagy termet kiváló lehetőséget biztosítottak, hiszen színpaddal, színpalakkal, világítási technikával is fel voltak szerelve. A színműveket betanították: Kondor Gyurka nyomdász, Farkasinszki Imre zenész, Palotai Ferenc és Kovács Imre tanítók. Ekkor már komoly zenés darabok bemutatására is sor kerülhetett. Ilyenek voltak a Cigány, Dankó Pista, János vitéz.

Sorolhatnám még a neveket, egyesületeket: az ötvenes években Kovács Imre tanító vezetésével az egész fiatalságot összefogó 150 tagú furulyazenekart, a híres Iparos Dalárda hangversenyeit, népdalestjeit, mely országhatárokon túl is csillogtatta művészetét, a Barátság Sportegyesület felejthetetlen szilveszteri műsorait. Farkasinszki Imrét, Dógi Gyulát, akik zenekaraikkal szórakoztatták közönségüket, nemegyszer játszották Murgács Kálmán, de még Csemus Mihály apátplebánosnak (Apácai István év alatt) megjelent dalait. Említhetném, hogy innen indult el ország s világhódító útjára község első díszpolgára és szülőtte Rózsahegy Kálmán, említhetném az endrődi származású Kalmár Illés, csongrádi főként és országos hírdalszerzőt, vagy Ökrös Olivíát, aki Angliában a rádió énekesként futott be szép karriert. Sorolhatnám... de talán ennyi is elég annak bizonyosságául, hogy az olvasók megismerhessék (sokan talán emlékeiket is felidézhessek), volt egyszer egy község, hol magasra szökött a kultúra virága, s tarka színeivel elborította a kis falusi házacskák ablakait.

Márton Gábor

Hunyai búcsú - 2001. június 30.

Nagy örömmel készültünk a millennium évében felszentelt templomunk első búcsújának megünneplésére.

Már a második harangszó előtt érkeztek a különjáratú buszok a hívekkel, Békésszentandrásról, Kétsopronyból, Gyomaendrődről, a helyi járatral Endrődről, gépkocsikkal Szarvasról, Kamutról, Gyuláról, Békéscsabáról, Kondorosról.

A buszokkal érkezőket harangszóval fogadták, majd megérkezett az esperesi kerület papsága Szurovecz Vince esperes plébános, a volt endrőd-hunyai káplánok, Bielek Gábor Békéscsaba-Jamina apát-plébánosa (a szentmise főcelebránsa).

A szentmise kezdetén Iványi László plébános atya köszöntötte a megjelent atyákat és a híveket. A templomépítő Bielek apát-plébános urat kérte fel a mise celebrálására és a szentbeszéd megtartására, akitől megszívlelendő szép beszédet hallottunk.

Szentbeszéde elején kifejtette, mi is a búcsú.

A búcsú a szentgyónás és áldozás által a megérdemelt büntetés részben, vagy

egészbeni elengedése. Régen, mint mondta, tömegesen gyóntak, áldoztak búcsú napján. (Csak zárójelben jegyzem meg, itt is két pap gyóntatott egész mise alatt.)

Szólt a szülők felelősségéről, a gyermekneveléssel kapcsolatban, hogy ne csak a hittanra írássák be a gyerekeket, hanem a misére is küldjék el őket. Ne csak a gyerekeket küldjék, hanem ők maguk is vegyenek részt a szentmisén. Tanítsák imádkozni, keresztény értékekre nevelni, legyenek a gyerekek elsőáldozók, bérnálózkodók. Tudjanak róla a szülők, hol szórakoznak gyermekeik, erkölcsös életre neveljék. Rombolja az erkölcsöt az éjszakai diszkózás, hajnali hazatérés. Ne engedjék a szülők élettársi viszonyban élni gyerekeiket. Erkölcsös élettel nem lesz kábítószerelés, italozás, bűncselekmény. Beszélt Szent Lászlóról, akit őseink templomunk védőszentjévé választottak. Szent István után gyenge uralkodók következtek, az erkölcsök meglazultak, a visszaélések megszorodtak.

László lovag király szigorú törvényeket hozott, lopást, visszaéléseket szigorúan büntetett, de az erkölcsök megszilárdítása után enyhítette a törvényeket.

Szentté avattatta Istvánt, és Imre fiát, sőt az idegen Gellértet is. Kevesen tudják, mint mondta, hogy nemcsak hármat, hanem ötöt avatott szentté. Két szláv Lengyelországból jött jobbagyot, akik remete életet éltek, Észak-Magyarorszá-

gon. Tehát az idegent, a szegény sorsút is megbecsülte.

Családi élete is példás volt. Irén leányát görög császár vette feleségül, akit szintén szentként tisztelnek.

A nép nevelte, az egy fejfel mindenkitől magasabb termetű, délceg királyt. A sok legenda közül a magyar lány elrablását említette, akit - amit számos templom falára festettek - László megszabadítja a kun lovasától, így megmenti a lányt a rabszolgasorsától.

Sok helyen tisztelete újra indult. Békéscsabán is készítették szobrot a jaminai templom előtti téren.

Befejezésül kérte: becsljük meg papjainkat, neveljünk papokat. Beszéljünk a múltról, ismertessük meg a múltat fiataljainkkal. Aki a múltat nem ismeri, nem építheti a jövőt. Tart-suk számon hány papot adott az egyházköz-ség az egyháznak.

Imádkozzunk meghalt papjainkért!

Két papot említett, páter Hunya Dánielt, aki kispapnevelő volt a szegedi szeminárium-ban. Nagy-nagy szeretettel emlegetik azok, akiket még ő tanított. A másik, Iványi György plébános, hunyai születésű, akit Erdély egy részének visszacsatolása után a Bihar megyei Mezőbikácsra helyeztek plébánosnak, és ott áldozata lett az elégedetlenségnek. A faluból kihurcolták és agyonverték a románok. Magyarországért, hitéért adta életét. (A hunyai temetőben a második világháború áldozatainak emlékművén rajta van a neve.)

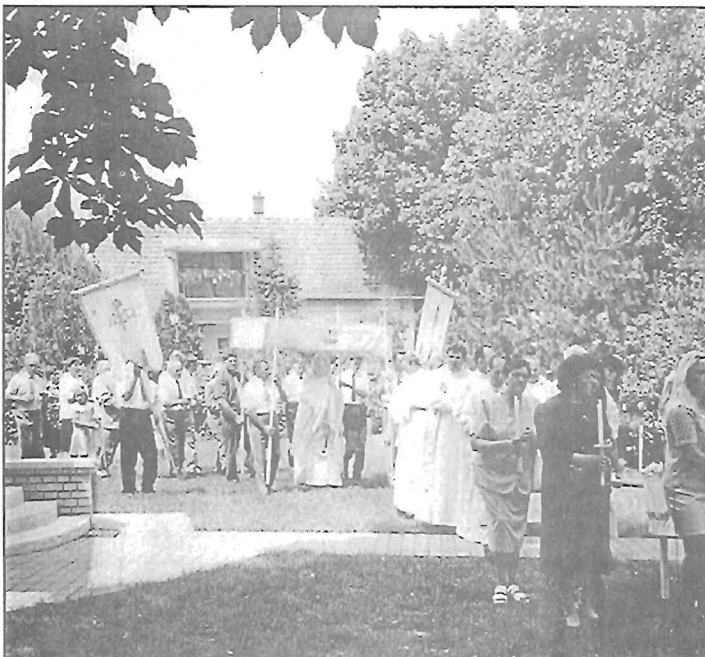
A szentbeszéd végén következett az új Szent Antal szobor megáldása, amit a békésszentandrásai Klimaj János faragott, és az ifj. Amótszky család készíttetett. Az ünnepélyes szentmise körmenettel folytatódott, több mint húsz ministráns gyerekekkel az élen, utána a hordozható Máriát vivő lányokkal, valamint a gyertyát és zászlókat vivő felnőttekkel.

A jelenlevők nem mind fértek be a templomba, de hangosítóval a kívül maradtak is bekapcsolódhattak a szentmise szertartásába (kb. 400 személy vett részt a búcsúi misén).

Körmenet után a messziről jöttek megvendégelése, az ismerősök, rokonok beszélgetése kezdődött.

Majd lelkieben megerősödve, búcsút nyerve, otthonunkba tértünk.

Pintér Hermina

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Éndröd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

nyáron nincs mise!

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

Bemutatjuk...

„...Életemben mindig a hit, a bizalom és a szeretet segített át a nehézségeken...!”

Az egyházi rovatban most Vaszkó András urat mutatom be Önöknek, aki feleségével, Paula asszonnyal él Éndrődön, a

Dózsa Gy. u. 31. sz. alatt.

A településen, de még a megyében is sokak által ismert Vaszkó urat kevés embernek kell bemutatnom.

- Hányan voltak testvérek?

- Összesen heten voltunk testvérek.

- Hogyan emlékszik vissza gyermekkorára?

- Nagy örömmel emlékszem vissza a gyermekkoromra, mert a pusztai gyermeke voltam. Csudabala-pusztán születtem. Az ifjúságom legszebb éveit itt éltem le, szabadon, mint a madár. Minden nap megcsodáltam Isten ajándékát, a gyönyörű napfelkeltét és a naplementét.

- Mi volt a szakmája és hol dolgozott?

- Három évi jogi egyetem után politikai okok miatt kizártak az egyetemről, így elmentem dolgozni. Egy Villamossági és Tervező Irodába kerültem, mint segédtervező. 1956-ban végül elhagyni kényszerültem az országot. Előbb Nyugat-Németországban, majd az Egyesült Államokban telepedtem le. Itt egy gyárban kezdtem el dolgozni, majd építész vállalkozó lettem. Egészen nyugdíjazásomig ebben a körben dolgoztam. Nyugdíjazásom második napján végleg hazatelepültem feleségemmel, Paulával.

folytatás a 147. oldalon

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. szerda: Liguori Szent Alfonz püspök
2. csütörtök: Vercelli Szent Özséb püspök
4. szombat: Vianney Szent János áldozópap
5. vasárnap: **évközi 18. vasárnap**
6. hétfő: Urunk Színeváltozása
7. kedd: Szent II. Szixtusz pápa és társai vértanúk
8. szerda: Szent Domonkos áldozópap
10. péntek: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
11. szombat: Szent Klára szűz
12. vasárnap: **évközi 19. vasárnap**
13. hétfő: Boldog XI. Ince pápa
14. kedd: Szent Maximilian Kolbe áldozópap
15. szerda: **Nagyboldogasszony**
19. vasárnap: **évközi 20. vasárnap**
20. hétfő: **Szent István király**
21. kedd: Szent X. Piusz pápa
22. szerda: Boldogságos Szűz Mária királynő
23. csütörtök: Limai Szent Róza szűz
24. péntek: Szent Bertralan apostol
25. szombat: Kalazanci Szent József áldozópap
26. vasárnap: **évközi 21. vasárnap**
27. hétfő: Szent Mónika
28. kedd: Szent Ágoston püspök, egyháztanító
29. szerda: Keresztelő Szent János vértanúsága

Úton egy új világ felé

Július 29-től augusztus 4-ig ismét megrendezésre került Rómában a nemzetközi ministráns találkozó. Itt egyházmegyénk és plébániánk támogatásával jutalomként ketten vettünk részt Harnos Vincével. 70-en képviseltük egyházmegyénket. Festői tájak érintésével jutottunk Olaszországba. A Tevere jobb partján lévő egyik plébánia adott szállást. Délután már az Örök Város szépségeiben gyönyörködhattunk. A következő napok eseményeit, bár le tudom írni, de hangulatát, felemelő érzését nem. Ahhoz kevés a szó.

Szívet dobogtató élmény volt a Szent Péter Bazilikában a magyar mise, majd a Panteon, a Szt. Maria Maggiore, a Spanyol lépcső, a régi Róma és sok más érdekesség megtekintése.

A ministráns találkozó másnap 10 órakor kezdődött, melyen 22,000 „kiválasztott” vett részt a Szent Péter téren, a pápai kihallgatáson. A Szent- atya szavait talán egy életre szívünkbe rejtjük. Tüzöltö tömlőkkel locsolták a jelenlévőket, mert nemcsak a lelkünk volt tüzes, de szinte égetett a mediterrán hőség is.

A pápai kihallgatást követően csapatunk egyik része a kupolacsarnokba ment, másik része a Vatikáni Múzeum pazar gyűjteményét tekintette meg. A következő délelőtt a tenger sós habjaiban fürödhettünk. Délután Assisibe látogattunk, ahol Szent Ferenc és Szent Klára sírja található. A Szent Klára templom egyik ablakában magyar címert fedeztünk fel, jó érzés volt megpillantani, kicsit otthon éreztük magunkat a világban.

Programunk zárásaként Velencébe indultunk. Útközben érintettük Murano szigetét, melynek temploma Szent Gellért sírját rejt. E templomban tartottuk záró misénket. Volt mit megköszönni a Jóistennek. Számomra kicsit jelképes is. Új nap kezdődött. Talán a lelkünkben is. Még jobban elmélyedhettünk a hitben, a reményben, a szeretetben. Ahogy szemtanúi voltunk Rómában a múltnak és jelennek, ez erősít bennünket és formálja jövőképeinket is.

Köszönjük egyházmegyénknek és plébánosunknak László atyának, s szüleinknek, hogy ilyen életre szóló élmény részesei lehettünk.

Cikk: Kiss Anikó, fotók: ifj. Harnos Vince

Balra: Úton a Szent Péter térre, jobbra: Szent Gellért síremléke

A magyar kereszténydemokrácia apostola - I. fejezet

Kedves Olvasóink!

Az idei könyvnapra jelent meg Barankovics István összegyűjtött írásaiból egy ugyancsak vaskos kötet: Híven önmagunkhoz címmel, Kovács K. Zoltán és Gyorgyevics Miklós szerkesztésében. Nem valószínű, hogy olvasóink túlnyomó részéhez eljut e könyv, ezért Kovács K. Zoltán úr engedélyével sorozatot indítunk ismertette a mű egyes részleteit, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy aki teheti, vásárolja meg e nem mindennapi kiadványt. Szerkesztőségünk csupán arra vállalkozhat, hogy bemutassuk Önöknek a Demokrata Néppárt egykori vezetőjét, a magyar kereszténydemokrácia apostolát, a neves újságíró, politikust, hogy miként volt aktív résztvevője a II. világháborút megelőző szellemi ellenállásnak a szociális reformmozgalmaknak, s miként vezette győzelemre pártját az 1947-es választásokon. I. fejeztünkben Gyorgyevics Miklós írását közöljük, melyben felvázolja a politikus pályafutását:-

Barankovics István 1906. december 13-án született a Szabolcs vármegyei Polgárdon. Édesapja, Idősebb Barankovics István a község katolikus elemi iskolájának kántor tanítója, édesanyja (született: Bartha Erzsébet) ennek az iskolának tanítónője volt. Az első születt Istvánt követték a családban testvérei: Sarolta, László és Irén. Barankovics apja az egeri érseki tanítóképzőben végzett, így nem meglepő, hogy fia is elemi

iskolai tanulmányai befejezése után 1917 őszén az egeri Ciszterci Főgimnázium növendéke lett. Barankovics István jó tanulmányi eredményeit a gimnáziumi ösztöndíjakkal, ingyenes internátusi ellátással s jutalmakkal ismerték el. 1925-ben megszerzett érettségét követően Szremcsányi Lajos érsek támogatta további tanulmányaiban. Így az év őszén beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi fakultására. Egyetemi éve alatt a nevezetes budai Szent Imre Kollégium lakója volt. Korán megmutatkozott közéleti érdeklődése és publicisztikai hajlama. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség főtítkárának választották 1928-ban, és publikálni kezdett a szövetség lapjában Vox Académicában. Barankovics-tudatosan – nem az Exkluzív Americana tagságot választotta, hanem egy olyan diákszervezetet, amely kritikusan viszonyult a fennálló társadalmi rendhez, és egy szociálisabb, keresztény és nemzeti politikát sürgetett. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetséget szoros szálak fűzték a Bartha Miklós Társasághoz, melynek Barankovics szintén tagja volt. 1925-ben alapított társaság nyitott volt a baloldali és elsősorban a népi gondolat irányában.

1929 februárjában tartott költői estjén jelen volt többek között Németh László, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Fodor József, Féja Géza, Kodolányi János és József Attila. Barankovics későbbi politikai pályája igazából nem ehhez a körhöz kötődik, mégis elgondolásai – elsősorban az agrár kérdésben – számtalan ponton találkoztak. Így nem véletlen, hogy Barankovics „A magyar szociográfia a vádlottak padján” című cikkével határozottan kiáll évek múlva is Féja Géza mellett, akit a *Viharsarok* munkájáért első fokon öt hónapra elítéltek osztályellenes izgatás vádjával.

A Bartha Miklós Társaságból kiválók csoportjának részvételével 1929 novemberében megalakult a „Wesselényi Reform Klub”, melynek 8 tagú Intéző Bizottságában helyet kap Bartha-Barankovics István is. (Anyai magyar hangzású előnevét utóbb már nem használja), többek között Aradi Zsolt, Acsai László, Oláh György, Fábrián Dániel, és Vitéz Endre László társaságában. (A névsor jól jelzi, hogy milyen eltérő irányba vezethettek később az utak.)

A klub névadója önmagában szimbolizálta azt az eszmeiséget, amely felé egy új nemzedék tájékozódott. Önmeg-

határozásukban a névválasztást azzal is indokolták, hogy Wesselényi a reform ifjúság bálványja volt. A kor fiatalosága pedig úgy érzi, a nemzeti lét mélypontra jutott, és egy új reformkorra van szükség. A reform első rendű célja a parasztosság felemelése egy demokratikus földreform megvalósítása. Prohárszka egy korábbi – elutasított – javaslatára hivatkozva memorandummal fordult Serédi Jusztinián hercegprímáshoz, ebben kérve, hogy az egyházi nagybirtokokat vegyék ki a nagybérlők kezéből, és adják a földmunkások, valamint a törpebirtokosok használatába.

(folytatjuk)

- Tisztesség- folytatás a 147. oldalról vel és emberségével példaként állítható a fiatalok, de az idősebb emberek elé is. Erkölcsei életét végig Istenbe vetett hite határozta meg. Mi a véleménye a politikáról és hogyan került kapcsolatba a politikával?

- Nem tartom magam politikusnak, csak politikával foglalkozó személynek. Azon belül is a politikának az emberre vonatkozó részével és erkölcsi oldalával foglalkozom. A kereszténydemokráciát a politikával megkeverhetetlennek tartom, és ezért csatlakoztam 1991-ben a Kereszténydemokrata Néppárt-hoz, majd 1997-ben a Kereszténydemokrata Szövetséghez. A helyi szervezetnek előbb titkára, majd elnöke lettem és vagyok a mai napig.

Az a véleményem, hogy politikával minden józanul gondolkodó embernek kell foglalkoznia, még akkor is, ha nem életfeltétele.

- Van-e olyan élménye, amit szívesen megosztana az olvasókkal?

- A legszebb élményem az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörése volt és ennek következtében a legszebb a magyarság összefogása volt, de magának a forradalom leverése is mélyesen hatott rám, amely meghatározta hátralévő életemet is: úgy a felémelő érzése is, mint a sorscsapása is!

- Mi adott életében mindig erőt és kitartást?

- A hit, a bizalom és a szeretet.
- Mit jelent Önnek az a szó, hogy szeretet?
- Szeretet nélkül nincs élet, nincs család, nincs nemzeti hovatartozás!

- Önnek mint jelent az a szó, hogy Haza?

- Sok verset olvastam a Hazáról és mindenki ugyanazt mondja, csak más szavakkal. A válaszom erre egy idézet: „Minden, amit a szem belát; ez a Föld, mely kenyeret ad; ahol szüleink és őseink nyugszanak: EZ A HAZA!”

Vaszkó Úr! Köszönöm a beszélgetést. Ismétlő azt kérem, hogy sok ilyen becsületes és tisztességes Embert adjon a hazának, mint ön. Legyenek bátrak és hősök, legyenek mindig őszinték és tiszteletudók, legyenek magyarok és hittel felvértezett fiatalok, legyenek mindig példaképek.

A sorozatban bemutatott emberek, személyiségek példaképekül állhatnak mások előtt. A következőkben is ezt teszem, hogy másokért dolgozó személyeket mutatok be Önöknek. Kísérjék figyelemmel továbbra is sorozatunkat.

Fr. Ungvályi János

Czer év magyar történelmének eseményei

Mátyás király dicsőséges uralkodása után ismét főurak, oligarchák kezébe került az ország. Ugyanakkor a török már ott állt határainknál. 1490. július 15-én Rákosmezőn a rendek az arisztokrácia nagy részének támogatásával megválasztották a 34 éves cseh királyt, Jagelló Ulászlót. Mátyás híres fekete serege szétzüllött. A trónért folytatott harc azonban nem szűnt meg. Az országgyűlések a főnemesség és a nemesség összetűzésétől voltak hangosak, az erősödő nemes-jobbágy szembenállás az 1514-es véres parasztfelkeléshez vezetett, melyre X. Leó pápa által meghirdetett kereszties hadjárat jó alkalmat adott. A keresztiesek fővezére Székely Dózsa György (eredetileg nándorfehérvári lovastiszt) azonban lángba borította az ország nagy részét. (Kivégeztette Csáki István csanádi püspököt, felgyújtatta Nagylak várát.) Temesvár ostromára készült, mikor megérkezett Szapolyai János vajda 20 ezer főnyi seregével megvédte a várat. Dózsát különös kegyetlenséggel kivégezték.

1516. március 13-án Budán meghal II. Ulászló magyar és cseh király. Április 24-én trónra lép az akkor 10 éves fia, II. Lajos, aki mellé 6-6 főúrból és főpapból királyi tanácsot rendel a Budán, majd Rákos mezőn megtartott országgyűlés.

1521 tavaszán a szultáni hadak megindultak Magyarország ellen. Szabács, Zimony, a szerémségi várak, de Nándorfehérvár is elesett. 1524-re a törökök már a bánágot is elfoglalták, felszámolták a Száva, Al-Duna vonalon kiépített védelmi rendszert.

1525 év novemberétől egyre másra érkeznek a hírek arról a nagy kiterjedésű hadi készülődésről, melynek célja Magyarország elfoglalása. A királyi tanácsban azonban senki sem akarta felismerni a nyilvánvaló veszélyt. 1526. július 2-án a török sereg megkezdte az átkelést a Száván. Július 20-án II. Lajos négyezer ember élén megindul Budáról, Földvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bata után augusztus 23-án ér Mohácsra. Augusztus 15-én Szapolyai János erdélyi vajda hadaival Tordáról megindul a királyi táborba. Augusztus 19-én a török sereg Eszéknél átkel a Dráván. Az augusztus 20-án a haditanács Tomori Pál kalocsai érseket választja meg a sereg fővezérévé. Augusztus 26-án megkezdődnek az összecsapások. Augusztus 29-én kezdődik a mohácsi csata. A 25 ezer főnyi magyar sereg a kezdeti kisebb sikerei után a 75-80 ezres szultáni sereg döntő győzelmet arat. A csatában elesik 7 főpap, köztük Tomori Pál kalocsai. Szalkai László esztergomi érsek, számos főúr, így Drágffy János országbíró, Sárkény Ambrus volt országbíró, Szapolyai György fővezér. Elesik mintegy tízezer főképp cseh, német, lengyel gyalogos, zsoldos és menekülés közben II. Lajos magyar és cseh király. Ez alatt Szapolyai János erdélyi vajda tízezer emberével a Tisza bal partján táborozik. A bajok, a széthúzás olyan súlyosak voltak hogy a nemzetet a mohácsi katasztrófa sem volt képes egyesíteni.

Megkezdődött az ország három részre szakadása, mely a testvérharcokat a török hódítás iszonyait hozták magukkal!

Nem csoda, hogy e nemzeti tragédia festőink legkiválóbbjait is megihlették.

Képeink: Than Mór: Mohács csata, Székely Bertalan II. Lajos holttestének feltalálása (lenn. jobbra), Kovács Mihály Mohácsi temetés (lenn. balra).

Forrásmunkák: a Magyar Nemzet Története (Atheneum kiadása 1896.) Magyarország Történeti Kronológiája (Akadémiai Kiadó 1983.) Csukovics Enikő "Liliom és Holló" c. könyv (Magyar Könyvklub kiadásában 1999.)

Végy halál engümet

Végy halál engümet,
Egyedüm ilyen,
Maraggyun urodum,
Ki világ félljen!
Ó igoz Simeinnok
Bezzeg szavó ére;
En érzem ez butörüt,
Kit niha egire...

(Részlet az „ó magyar” Mára siralomból
Három földlépcső vezetett a házba. Bent sötétség, doh, áporodott szag, fojtó levegő. Fapriccsen, szalmán, rongyokkal letakarva beteg gyermek kínlódik. „Gyötri a hagymáz”. Szerencsétlen kis penészvirág. Magán viseli a szolgasors minden átkát.

Padlástan, tapaszott falu patics, zsuppos nyomorúság. Ezt sajnálták itt hagyni? Ezért várták be a törököt? Bizonyára mindegy volt nekik. Rosszabbat képzelni sem tudtak jelenüknél, jobbat nem mertek remélni.

Az ember, merőn néz keltnek. Alkonyodik. Ide látszik, hogy Nyárszegen a nyomorvisek lángja ég csap. Az asszony, ott áll ura mellett. Kétségbeesetten jajgat. Kezét tördeli. Bámulják az órajársnyira lévő pusztulást. Farkasszem néznek a halállal.

Kint elbűvölt áldozat várja, hogy a ragadozó odaérjen és szétépje. Nincs ébredés a szörnyű kábulatból.

Igen, itt van, amitől évek óta remegtek, amitől nem volt egy nyugodt éjszakájuk. Ha a kutya csaholt, megfeszült minden idegszáluk, várták a rablók érkezését. Most valóban megjött a török. Szurokfáklya lobban a szélső ház eresze alatt. Lakatlan. Gazdája elmenekült. Lángra kap a szalmatető. Már ég a második is.

Az eddig mozdulatlanul álló szikár jobbágy befordul a házba. Hosszú nyelvű baltával tér vissza. Háta mögött földre ereszti. Jobbal rátámaszkodik. Ballal párját markolja. Dühösen rágja a csutorát. Szemében vész és elszántság vibrál. Már hét ház ég a sorban. A török megáll Illés jobbágy előtt. Leugrik lováról. A tüzes fáklyát a házaspár arca elé tartja. Arcán a sátán gonosz vigyora ül. Valami értelmetlen vakkantás szerű hangot hallat, és

oda tarja kéjelegve a tüzet az eresz alá. Az ember felemeli a fejszét, és iszonyatos erővel elsújt.

Az asszony befut a házba. Karján hozza tüztetűt gyermekét. Futna véle. De már körülállták az érkező vadak. A gyermeket kitépik kezéből, öt derekán kapják. A férjét már hatan dögönyözik, rugdossák.

Néhány szerencsétlen a templom felé fut menedéket keresni. Már késő, hozzák a papot a temető sírja közt a falu felé. Ott nyolc férfi már kötél van, az asszonyok is odakerülnek. Egy lóháton ülő török fülsiketítő, ordítással hozta magasra emelve a szegényes kelyhet. Azta hitte szerencsétlen, hogy arany.

Az egész falu ég. A templomra elfelejtett örömeiben üszköt vetni a rabló. Már sötétedik, de mennek tovább Sima felé. Hajtja őket a rablás állati ösztöne. Az öreg pap ott fekszik hörögve az égő ház tövében. A fejszés jobbágyot valósággal felapritották. A beteg gyermek sem szenved már. Még hét öreg holtteste van mellettük csomóra hányva. A távolodók örömmujongásán átszűrődik a rabok idegtépő jajgatása.

*** **** *

Mikor 1882-ben a mostani híd alatti átvágás medrét készítették, rengeteg csontra találtak, mivel a régi temető egy része beleesett.

1913-ban, mikor az első vashidat építették, a láb helyének ásásakor újabb sírokra bukkantak.

„A mai községet alapító ősök Nemes-Kerekiből jöttek Endröd régi helyére. Kerekiben ugyanis a Körözs folytonos áradásaival sok bajuk volt, ezért folyamodtak Harruckern János György báróhoz, a megye földesurához, hogy engedélyt nyerjenek a régi Endröd megszállítására. Az ő engedélyével költözött be 1730-ban Endrödre a kereki katolikus raj lekipásztorokkal, Pocsuk Imrével és tanítójukkal, Zámok Istvánnal, aki egyúttal az új falu jegyzője is volt.

Az új települők a régi kanyargó Körözs partján talált régi, omladozó öreg templom környékét szállták meg.” (Historia Domus)

Márton Gábor

egy új évezred és egy új társadalom küszöbén állunk mi is, mai magyarok. Mostani helyzetünk hasonló az ezer évvel ezelőttihez, csak sokkal bonyolultabb és sokkal hatalmasabb a kihívás. Akkor az európai földműves társadalomhoz kellett felzárkózni, most az európai integráción túl a globális információs társadalomhoz is. Akkor a mások által kifejlesztett rendszerbe kellett elődeinknek beilleszkedni, most egy születő új világ küszöbén állunk, amelyhez nincs kész minta sehol a Föld kerekén. Világviszonylatban is újat kell teremteni. A honalapításkor, de még száz éve, a millennium idején is viszonylag gazdagabb volt az ország. Most anyagilag sokkal szegényebbek vagyunk. Am ahol a szükség, ott a segítség. **A születő információs társadalomban a szellemi tőke a legfőbb erőforrás. A jövő társadalma tudásközpontú társadalom.** Ma különösen igazak Széchenyi szavai: „**a kiművelt emberfők sokasága a legfőbb nemzeti vagyonunk**”, és ebben gazdagok vagyunk. Feladatunkat és teremtő szellemünket értékelni megfelelően, talán csak egy Bolyai-idézetet lehet: „**most nem durva erővel, hanem műveltséggel kell igyekeznünk ki-ütni, s lehet nem csak elérniük, hanem el is hagynuk más, már rég-óta messze előre rugaszkodott nemzeteket, azoknak dicső példát adván...**” Ez a piciny, sokat szenvedett ország a középkorban a világegyház szentjeinek, az új korban pedig a Nobel-díjasoknak a sorát adta, akik mind-mind magyar templomokban szereztek életre szóló hitet, magyar iskolákban tanultak, itt tanulva meg, itt szívva magukba a kitarást és tudást.

Igy szól a negyedik üzenet:

Ha beruházunk, a tudásba ruházzunk! Itt a legbiztosabb, legmagasabb, a legidőállóbb a megtérülés. Ezért ide kell beruházni, akár lemondás árán is. Ezt kell megértetni minden gyermekét nevelő édesapával és édesanyjával. Azt kell megértetniük, gyermekükből legyen tanító vagy munkás, mérnök vagy tudós, éljenek bár határon túl kisebbségi létben, ha gyermekük biztos tudással rendelkezik, világleltéke lesz, ha nem, menthetetlenül lemarad. Szent István, Széchenyi, Bolyai, Kodály emlékeztessenek valamennyiünket arra, hogy e talajból fakadt gyermekekből mi minden lehet! Az állam feladata pedig, hogy tudást adó templomokat, iskolákat építsen, bátran állítva tevékenysége középpontjába az erkölcsöt, a műveltséget, a szakértelmet. Legyenek olyan iskolák, amelyek oktatói, tanárai, eszközei, számítógépei felszínre hozzák a gyermekek kreativitását, amelyre megtanítanak a közös munka örömére, a párbeszéd képességére, s a megegyezés létrehozására. Ha ez történik, a hazának olyan polgárai lesznek, akikben meg van az a képesség, hogy e nagyon gyorsan változó világhoz és benne az emberekhez alkalmazkodni tudjanak. S ez új értelmet ad magyarságunknak is, melyet összeköt a nyelven alapuló közös gondolkodás képessége. Hisz nem választ el bennünket többé távolság, határ, mindez valódi közösséggé, néppé formálhat bennünket. Ha mindezt megtettük, vagy tenni készek vagyunk, akkor nincs már más dolgunk, mint a hétköznapi életben is megélni a költő üzenetét:

„**Légy hű, s bízzál jövődben nemzedem!**”

Latorcai János

Bethlen fejedelem iskolái

A Körös és a Maros ölelkezése

A Maros Szeged alatt ömlik „a legmagyarabb folyó”-ba (Trianon előtt arról kapta ezt a megtisztelő nevet gyakran makrancoskodó folyónk, mivel a történelmi Magyarország területén fakadt, s ott is ért véget), a Körös – a Hármaskörös – pedig Csongrádnál torkollik a Tiszába) s voltaképpen ő is igényt tarthatott volna a kitüntető névre, akár csak a Maros.

Nagyenyed, a híres erdélyi iskolaváros a Maros partján áll Bethlen Gábor fejedelem négy évszázados kollégiumával (folyóiratunk a város történetéről sorozatot közölt az Erdélyi Hírek rovatban. Szerk.), a Hármaskörös partján települt alföldi Gyomának nincs ilyen régi iskolája, de a világhíres Kner nyomda gyomai könyvművészetének nevét viselő gimnáziumon kívül – azzal csaknem szemközt – mezőgazdasági szakképző iskolája a nagy államférfi, hadvezér és kögazda nevét viseli.

Bár Gyoma szülőhelyem, de onnan hosszú időre elkerültem, s azt, hogy a Bethlen Kollégiumról híres erdélyi város a szülővárosom közt szorosabb kapcsolat van, Enyeden fedeztem föl, amikor 1994-ben tudományos kutatásokat végeztem a kollégium épületében található Bethlen Tudományos Könyvtárban.

Egykori kötelező olvasmányunk, Jókai: *Nagyenyedi két fűzfá-jának városában* már jártam néhány évtizeddel

korábban is, amikor még az „eleven lexikon”, a kedves emlékeztető tudós Vita Zsigmond kalauzolta az udvaron a messze Magyarországi látogatókat (akkor bizony messze volt tőlünk nagyon Erdély, messzebb majdnem, mint Kína vagy Amerika: Váradon a romániai vezető erőteljesen ránk szólt, mikor a csoport tagjai az Erdély nevet használták: – „nincsen Erdély” – de azért este a Transsylvania étteremben vacsoráztunk, ahol három nyelven, magyarul, románul, németül énekelt az énekesnő). Akkor még csak román nyelvű tábla emlékeztetett a kollégium udvarán az egykori enyedi diákra, Tibet nyelvének világhíres kutatójára, az „Egy szegény árva magyarra”, Körösi Csoma Sándorra, aki „bölcsőjét kereste a magyarnak s végre összeropant fáradalmi alatt.”

Ma már szép magyar nyelvű márványtábla is emlékeztet rá, s van emléktáblája a szintén Enyeden tanult Kemény Zsigmondnak, a magyar történeti regény nagy írójának, s a kollégium költőtanárának, Áprily (Jékely) Lajosnak is. Legjobban azonban az dobogtatta meg a szívem, amikor az udvaron megpillantottam a korábbi dombormű és mészköszobor után az iskola alapító fejedelem bronz mellszobrát, rajta a felírtattal, hogy azt a gyomai Bethlen Gábor Szakiskola ajándékozta a kollégiumnak, mint testvériskola. Akkor kutathattam először, a budapesti Károlyi Gáspár Református Egyetem dékánjaként, a Bethlen Tudományos Könyvtárban, s több érdekes iratot találtam

kedves hősöm, Körösi Csoma Sándor életéről is, akinek mellszobra – Holló Barnabás műve – ott áll a kollégium dísztermében (eredetije pedig Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia épületében, a Bengáli Ázsiai Társaság – székházában).

Éppen december volt, a díszteremben a gyerekek próbáltak, készültek a mikulás és a karácsony megünneplésére. A közeli vártemplom udvarán Széchenyi István emléktáblája figyelmeztetett arra, hogy itt is megfordult a „legnagyobb magyar”, aki az enyedi diákról, Körösi Csoma Sándorról a legszebb sorokat írta: „nem magas helyzet, nem kincs a nemzetek védőre, hanem zarándoki önmegtágadás és vasakarat”. Itt pedig azt hirdetik szavai, hogy nem az a fontos, hogy a jó magokat ki veti el, hanem az, hogy el legyen vetve.

Az idő úgy hozta, hogy idén, 2001-ben az év nagy részét szülővárosomban, Gyomaendrődön töltöttem, s áprilisban a Magyar Nyelv Hetén rendhagyó magyarórát tartottam az enyedi Bethlen kollégium testvériskolájában, emlékeztetve a kollégium kiváló tanítványa, Sütő Andrásra is, a nagy nyelv-művészre, aki azt mondta, hogy a nyelv olyan, mint az asszony, szeretni kell, ha azt akarjuk, hogy viruljon, és szép legyen. Nem sokkal később az iskola igazgatóhelyettese, Kovács Károly értékes meglepetést nyújtott át: Sütő András levelét, melyet a millenniumi ünnepek alkalmával küldött egykori iskolájába, Enyedre. Mivel sok nekünk szóló tanulság, intelem is van benne, az ajándékozó hozzájárulásával közreadom.

Szilágyi Ferenc

A Civil Szervezetek Körösvölgyi Szövetsége soros közgyűlését a Gyomaendrődi Cigány Közösségi Ház Teleházában tartotta, ahol jelen volt a Közösségi Ház elnöke ifj. Dógi János, a Szövetség elnöke Demján Sándor, a Miniszterelnökségi Hivatal Kistérségi megbízottja Ungvölgyi János, valamint a meghívott civil szervezetek vezetői. A Miniszterelnökségi Hivatal megbízottja Nagyházi György megnyitotta a gyűlést és ismertette a teleházak beindítását és működését, mondván, hogy a teleházak működtetése helyi ügy, mivel a lakosság igényeitől függ, illetve, hogyan tudják kihasználni, élő programokkal és ötletekkel betelepíteni. Dógi János elmondotta, hogy az általuk működtetett teleház igen komoly infrastruktúrával rendelkezik és ezt ő igyekszik megosztani más civil szervezetekkel is, kegyen az levelezés, telefonbeszélgetés vagy Internet kapcsolat teremtése. Segítenek idősek kérvényeinek megírásában. A fórum igen jó hangulatban folyt és mindenki szót kapott, aki kért. Új alapítvány is csatlakozott a szövetséghez. A Körösmenti Néptánc a város legnagyobb múltú civil szervezete, amely 330 taggal, akik 92 óta alapítványként működnek. Ezzel a Körösvölgyi civil szervezetek elérték az 1000 létszámú küszöböt. A megbeszélést Demján Sándor egy pályázat ismertetésével zárta és meghívta a jelenlévőket a szarvasi ünnepekre. (Lovas napokra.)

LASZKÓ ANDRÁS

A nagyenyedi kollégium millenniumi ünnepére

Merre van Nagyenyed? Isten tudja!
Valahol a két füzfa mellett, ahol a
Maros is bódorog.

Kedves Barátaim!
Nagyérdemű Gyülekezet!

Fennállásának közel négyszázadik
esztendejében a Bethlen Kollégium újból
a szellem örtüzeként lobban magasra, kül-
di fényjeleit kontinentális körben az Őr-
hegy tövéből. Természetes és
törvényszerű, hogy itt és most, évezredes
nemzeti létünk véráztatta helyén múltunk
mélyébe ránt az emlékezet. Nagy költők:
Farkas Árpád gyémántos szavakkal fi-
gyelmeztet enyedi diákok, galambösz pro-
fesszort századok üzenetére:

„Fiúk, viháncoló csitkók a vad szelek-
ben,

Ha netán az ürüg nem sikerül száll-
nunk,

S e rögös földre mégis visszatérnénk,
Csak lábujjhegyen, halkan:

Apáink hűlő, drága arcán járunk.”

Legelső, forradalom utáni erdélyi útján
Jókai Mór múltat és jelent összegezve a
legdrágább nevezetességnek az „élő iva-
dékot” emelte fénybe – a porig alázott –
gyalázott országot újból talpra állító nem-
zedéket. Múltittas merengéstől óvna tán
ma is bennünket? Nem, barátaim! Jókai
1853-ban nem tudhatta, mi vár még ránk a
huszadik század elején. Még csak sejtelve
sem lehetett arról, hogy Széchenyi iszo-
nyatos rémálmaiból, Kemény Zsigmond
zúzmara aggódalmaiból mi minden válik
valóra; hogy vérbe fojtott szabadsághar-
cunkkal még nem bűnhődünk meg sem
múltat, sem a jövőt. A siculicidiumnak
is nevezett madéfalvi veszedelem, vagyis
székelyirtás-gyilkolás után győztes nagy-
hatalmak hungarocidiummal büntették
Magyarországot. Mohácsnál gyászosabb
neve: Trianon.

E történelmi sorscsapás az erdélyi ma-
gyarság nyolcvan esztendő kálváriájának
a kezdete volt. A Bethlen Kollégiumé is
tehát. Szólhatnak létfeltételeinek sorozo-
tos megcsonkításáról: az alapító Bethlen
Gábor adományainak fokozatos kisajátítá-
sáról, el egészen a 948-as államosításig,
mely magyarán szólva pártállami, nacio-
nalista rablás, fosztogatás volt, ősi magyar
iskoláink, köztük félévezredes kollégiumaink
többségi előzönlése, s azok európai
hagyományainak, belső életrendjének
megsemmisítése. A népi demokráciának
becézett bunkókrácia két emberöltőnyi
agyomosással próbált magának janicsárha-

dat nevelni. A gyermeki lélek és eszmélet
viasz-érzékenységű korszakában kezdték
a nemzeti történelmi tudat elsorvasztását,
anyanyelvi oktatásunk fokozatos fől szá-
molását. Történelmi szerencsének is
mondható, hogy Bethlen Gábor iskolája,
amelyet Academicum Collegium-nak,
universitasnak szánt alacsonyabb szintre
taszítottan bár – megmaradt, fennmaradt,
nemzeti kultúránk szellemváraként, anya-
nyelvünk örök feltámadásának színtere
maradt. Hatalmas vagyonát, a Fejedelem
adományait idők folyamán az önkény el-
oroztta. Vandál tömegerek tatárdulást és
törökvést meghaladó kegyetlenséggel
mészárolták le nem egyszer Nagyenyed
békés polgárait, égették porrá a kollégiumot,
könyvtárát, múzeumát, hogy közel
száz év múltán így háborogjon a költő
Jékely Zoltán:

„Fejedelmünk legyen a közbejáró-

.....

ő menjen el a Csillagok Urához

s esedezzek dicső lábainál.

.....

mondja meg ott a csendes szavú, bátor:
ha túrte mindezt, Ő is az oka!

.....

Ideje már, hogy lássa a tévedését,
(-Nagyságod mindezt bátran mondja el -)
hogy porbasújtott skólánk építését
utolszor még nevében kezdük el.”

Közhely már a metafora: fönixmadár-
ként poraiból a mi skóla-reménységünk
mindig fől szárnnyalt, fényesen igazolván
Bethlen Gábor művének újabb századok-
ba nyúló életerejét. Amelynek gyarapítása
csak mirajtunk múlik. Többek közt azon,
hogy Erdély aranykorát nem siratni kell,
hanem romjaiból újjáépíteni.

Mi készül itt a jövőnek? Az erdélyi
magyarságnak az értelmiségi serege,
amely a Németh László álmodta minőségi
forradalom jegyében szól majd bele hite-
lesen, hatásosan nemzeti létünk pozitív
alakításába. A készülődés boldog éveiben
pedig soha ne feledjétek ifjú barátaim,
hogy Bethlen Gábor napjainkig sugárzó
zsenialitása, tanítása kötelező lecke marad
minden utónemzedéknek. Hajdani isko-
lám, szerelmetes Alma Materem mai,
ezerfőnyi diákseregének is azt üzeni Beth-
len Gábor, amit Erdély mindenkori felelős
gondolkodói tanulhattak tőle. Először,
hogy: kicsi népben nem az a nagy, aki
nagy vihart támaszt, hanem aki népe elől
nagy vihart el tudja fogni. Másodsor,
hogy miként a bűn zsoldja a halál, azon-

képpen a keserű csalatkozás oka mindéig
a hiszékenység. Harmadszor: mi, magya-
rok kiváltképpen tanuljunk meg előre, s
hátunk mögé nézni, ne rohanjunk az indu-
lataink után. Negyedszer: közösségi csele-
kedeteinkben az időnek
alkalmatosságához szabjuk magunkat.
**Nem a hiú becsvágy, hanem az idő
mondja meg mikor, mit kell tennünk a
hon és a nemzet javára.** Ötödször: álom-
pénzért bírhatót oda nem adni, hogy
okunk legyen balgaságunkat siratni.

A későn könnyező magyar szemeket
nem csak Ady panasolta föl! Már Bethlen
Gábor sem szerette.

Kedves barátaim! Nagyérdemű gyüle-
kezet.

Harminc esztendeje múlt, hogy itt, fel-
hős ég alatt, a kollégium udvarán, a Feje-
delem kőarca előtt megvallottam, amit a
hely szelleme oltott szívembe. ”Nagysá-
gos Uram! Köszönöm, hogy a nevét viselő
híres Kollégiumba lélekbe gyűjtő dézsmá-
sai engem is elhoztak. Az otthoniak – a
sárban maradtok – azt gondolhatják
ilyenformán a felfelé kapaszkodás útjára
léptem. De fülemben a hangjuk, és szán-
dékaimban a fogadalom: nem fölfele, ha-
nem lefelé török, Uram! Vissza azok közé,
akik a könnyeikkel egész rózsakeretet ne-
velhetnének...”

Rég volt, igaz volt, szájkosaras, zord
idők voltak, mikor így szóltam e helyen,
tanítóképzősként. Azóta fordult az idő ke-
reke. Súlyos áldozatok árán a román nép,
az erdélyi magyarság, és minden más ajkú
közössége az országnak kiszakította ma-
gát a diktatúra polipkarjaiból. Kánaánt
nem énekelünk, felhőtlen boldogságot
nem zengedezünk, de nem csupán állítjuk:
bizonyítjuk is, hogy a szólásszabadságban
és mindennapi küzdelmeinkben már nem
önámítás egyenjogúságunk és önrendel-
kezésünk REMÉNYE – ha mint eddig is:
küzdeni fogunk érte. - Esőleső társaságnak
legfőljebb esőt ad az Isten. Álmainkban is
örzött vágyainkhoz Ady Endre küld ma is,
- a Bethlen Gábor diákjainak is – halhatat-
lan, síron túli üzenetet:

„Robogj föl Láznak ifjú serege,
Villogj tekintet, világbíró kardunk.
Künn a mezőkön harsog a Tavasz,
Harsogó Tavasz, kísérd el a harcunk.”

Kívánom: úgy legyen!

Köszönöm, hogy e szavakat önöknek
is elmondhattam!

Sütő András

A tehetséget a gének hordozzák

Kedves Olvasóink!

nyitva, megtekintették. A megnyitón Endrődön ismertette Éva életútját, tehetségének első alkotásait. Öt idézzük:

„Németh Éva Endrődön született, tanult, majd férjhez ment. Endrődön élt, ott is dolgozott a jó hírű, sok fiatalnak munkát adó Endrődi Cipész Szövetkezetben, az ENCI-ben 23 éven át. Két fiúgyermeket nevelt föl. Élete úgy alakult, elvált, majd ismét férjhez ment, ekkor vette fel az Eichler Éva nevet, amelyet ma is használ.

A férjét elvesztve, jelenleg 90 éves édesanyjával él, akinek 90. születésnapja tiszteletére rendezte és készítette meglepetésként ezt a rengeteg virágot.

Éva már nyugdíjas, és egyre kereste életében az egyensúlyt, amely megteremti a lélek harmóniáját és kitölti életét. Mivel tele van energiával és rengeteg ötlettel, és mindig jó volt a helyzetmegoldó képessége, a szépet mindig szerette – egy kiállítás képeit nézve elhatározta, kipróbálja tehetségét! Iszonyú energiával, belső készlettel, festett, csak festett... napokon, hónapokon át. Örömmel újságolta, hogy mibe kezdett és kért, hogy nézzem meg. Máskor telefonált, hogy „Lona, hogy is kell ezt a festéket, vagy keretet csinálni?”

Természetesen, hogy segítettem, ki ne örülne, hogy van egy másik örülten elszánt nő, aki teljesen „beleesett a festésbe” Valamelyest magamra ismertem. Ilyenkor eszembe jut

Martin Ritt: **A tehetséget a gének hordozzák, hogy mit kezdünk ezzel az örökséggel, csak az, ami számít.**

Éva tehetséges, amit ha körülnéznék láthatnak. Ez a kép-ananyag hónapok munkája. Képein látszik, mennyire küszködik az anyaggal, a színekkel. Próbálja kialakítani „öket”. Mivel soha nem tanulta, kezdeti munkáin jó értelmű naivitás látható, amely a gyakorlás révén kezd feloldódni. Belső elemi erővel, ösztönnel fest. Paul Cezanne erre azt mondta: „A színekben logika rejlik és a festőnek kizárólag ezt, néim pedig az ész logikáját kell követnie.”

Évára ez jellemző, Ő a színek logikáját követi. Főleg virágcsendéletei vonatkozásában. Egy párat megemlítve: „Kék hortenzia”, a kék színek fantasztikus kompozíciójára nézve az abszolút tisztaság jut eszembe, amely belőle árad. A „Vegyes virágok”, érdekes színvilág és háttér megoldása teszi különlegessé és egyedivé. Az „Ananász virág”, a maga egyszerűségével, visszafogott színeivel tűnik ki. A piros terméseivel pedig a „Zsídó cseresznye” című képe váltja i mindenki tetszését. Az „Egy szál orgona” szinte tökéletes már. „Csendélet margarétával” című kép harsogó színeivel vonja magára a figyelmet.

Éva eddigi élete során eljutott Ausztráliába, mivel nővére ott él. Ennek az útnak az élményei sem múltak el nyomtalanul, és emlékeit is megfestette a csodálatos, számunkra szokatlan sziklás kőhegyeit, és a sivatagról kiemelkedő „Vörös kőhegy”-et is láthatjuk keze nyomán.

Éva, mivel vallja és éli Lev Tolsztoj szavát, miszerint: „Apró változások teszik teljessé az életet”, megpróbálja az olajfestéket is, ezek közül a „Köröspart” és a „Körösparti ház” című festményeit emelem ki. És ami viszont legjobban tetszik nekem, az a „Könnyező szem” Úgy érzem, ez a kép a lelkéből fakadt, a színeknek, a fényeknek, mindnek nagyon sok jelentése van. Ebben a képben van Éva egész élete, nem csak a fájdalom, a küzdelem, de a remény is.

Kedves Éva! Engedd meg, hogy Les Brown idézetével engedjelek további utadra: Céloed a Hold legyen. Ha elhibáznád, akkor is csillagok között ér véget utad.”

És mondhat-e ennél szebbet, igazabbat a krónikás? Reméljük, egyre gyakrabban láthatja majd a szépet szerető közönség Éva képeit. Láthatja, s lemérheti a fejlődés útját, láthatja és örülhet a képein megjelenő színek gazdagságának. S mi ígérjük mindig hírt adunk ennek az útnak minden állomásáról.

Császár Ferenc

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Bethlen Gábor Kollégium alapítása

1622-ben Bethlen Gábor fejedelem elérkezettnek látta az időt arra, hogy egy régi álmát megvalósítsa. A májusban Kolozsváron összehívott országgyűléssel elfogadtatta az akadémia alapítási tervét. Célja volt emelni az erdélyi kulturális élet színvonalát, csökkenteni a lemaradást, mely Nyugat Európával szemben mutatkozott. A főiskola helyét előbb Kolozsvárra jelölik ki az elpusztult Báthori egyetem telkén, de mégis a fejedelmi székhelyen Gyulafehérváron állítják fel. Az első külföldről meghívott nagyhírű tanár Opitz Márton volt, aki még ez évben megkezdte a klasszika-filológia előadásait. Az akadémia 1629-től három fakultással működött: teológia, filozofia és filológia. Az 1624-es Gyulafehérváron összehívott Országgyűlés a fejedelem javaslatára kijelentette, hogy a szegény sorsú jobbágycsaládok gyerekei is tanulhatnak a kollégiumban. 1629 júliusában kiadta azt a dokumentumot, mely kimondja, hogy minden tanár leszármazottaikkal együtt nemesi rangot kap. Így akarta gyarapítani a megfogyatkozott erdélyi magyar nemességet. Adománylevelével, melyet 1629-ben kevéssel halála előtt írt, Enyed városát minden adójával, dézsmájával, taksáival és más jövedelmével, valamint hét jobbágyfalut, Felenyed, Miriszlo', Muzsina, Hidas, Décse, Besenyő és Heningsfalvát a Kollégiumnak adományozta. Íme egy részlet az adományleveléből:

„Mivel tehát a mi szerencsés országlásunk kezdetétől fogva semmit sem tartottunk fontosabbnak mint hogy Isten Igéje szolgálainak és a szabad művészetek professzorainak, istenfielem ápolása és az ifjuság tanítása céljából bőségben legyünk, s en-

nek következtében ebben a mi Gyulafehérvár városunkban gimnáziumnak és evangelium szerint reformált hithű iskolánknak kollégiumát alapítani kegyelmesen elhatároztuk: attól az időtől kezdve semmiféle kiadást és fáradságot nem tartottunk kimélendőnek abból, hogy jövedelmeiről gondoskodni és szükségletein segíteni lehessen. Hogy tehát a jóságos és hatalmas Isten dicsősége iránt való maradásunknak erről az utókor előtt is tanúságot tévő emléket állíthassunk, ennek bizonyosságul nemes szándékunknak, valamint adakozni akaró nagy bőkezűségünknek kegyelmesen jelét akarjuk adni. Ezért mi Enyed városunkat csonkítatlan egészében, mindenféle adóival, taksáival, dézsmáival és más bármilyen neven nevezett jövedelmeivel, hasonloképpen a miriszlói, felenyedi, muzsinai és hidasi birtokokat teljes egészükben, nemkülönben az erdélyi Fehér vármegyében fekvő decsei részjóságokat mindenféle hasznukkal és tartozékaikkal, mindenfajta területeikkel, úgymint szántásra alkalmas, művelt és műveletlen földjeikkel, legelőikkel, rétjeikkel, térségeikkel, szénafüveikkel, erdőikkel, berkeikkel, hegyeikkel, völgyeikkel, szőlőikkel és szőlőhegyeikkel, vizeikkel, folyóikkal, halastavaikkal, és a halászati joggal, vízlefolyásaikkal, malmaikkal és azoknak hegyeivel, általában véve a hozzájuk jogosan és régtől fogva tartozó és tartozandó mindenféle teljes hasznukkal és járulékaikkal, bármilyen neven neveztesenek is azok, meg nem változott mezsgyéik és régi határaik között, hagyományképpen, de más, ezenkívül még megírott és kiadott adományleveleink épségben tartásával, valamint mások jogainak sérelme nélkül, kegyelmesen az említett és általunk alapított fehérvári kollégiumnak adtuk és adományoztuk, s azt akarjuk, hogy ez a kollégium az említett Enyed városnak, hasonloképpen a miriszlói, felenyedi, muzsinai és hidasi teljes egész birtokoknak, nemkülönben a besenyői, heningsfalvi és decsei részjóságoknak, melyek- mint előbb említettük- az erdélyi Fehér illetve Torda vármegyékben fekszenek, tulajdonába a mi megbízottunk és a ti megbízottatok közreműködésével törvényesen beiktassék.“

Ugyanis a kollégium elnyerte a Tokaji Hétszözlöt, Debrecen város hétezer arany évi taksáját és a fejedelem 20.000 arany hagyatékát melyet 40 diák taníttatására testált. Azokat a diákokat, akik elnyerték a fejedelmi ösztöndíjat, principistáknak neveztek. 1629 végen újabb tanárok jöttek: Alstedius Bisterfeld és Piscator. **A gyulafehérvári korszak legkiemelkedőbb személyisége Apáczai Csere János volt, aki előbb diákja, majd 1653-tól, az utrecht tanulmányai után tanára a kollégiumnak.** Ő volt az, aki a gyulafehérvári kollégiumban megalapozta a Descartes-i filozófiai szemléletet. A bethleni akadémia zavartalanul működött 1658-ig, amikor az Erdélyre zúduló török-tartár csapatok feldúlták fejedelmi székhelyet és vele együtt a már hírneves kollégiumot. A diákság Kolozsvárra menekült, ahol az elűzött Apáczai gondoskodott róluk. A könyvtár és a kollégiumi iratok teljesen elpusztultak.

Bajusz Tünde

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Sarokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- ☞ Folyamatosan friss húsok
- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Páratlan siker Mezőtúron

Az endrői születésű Uhrin Benedek Mezőtúron a IV. Wanted fesztiválon július 6-án páratlan sikert aratott több tízezer fiatal előtt a Petőfi laktanyában. Az eseményt minden évben megrendezik a rock és a mai modern zene minden stílusában.

Benedeket már megérkezésekor ostromolták autogrammért, sőt van, aki a hátára, a hasára vagy a pólójára kért aláírást. Vastaps kíséerte a „Rebeka”, a „Kispatak” c. saját szerzésű műveit. A „Nikotin”-ról szóló művéből sok fiatal tanulhatott. Volt szerelmes, vidám és poénos száma is, melyet a nagy meleg ellenére az előadó a nagyközönség öröme és tetszésére énekelt. Szűrőpróbaszerűen megkérdeztem egy-két rajongót arról, hogy mit

szeret Uhrin Benedek előadásában.

„Az őszinteségét, a kitartását, és a korát! Amiről énekel, az mind igaz. Az ország majd minden nagy városába meghívják a mestert, és én minden helyre elmegyek, ahová hívják!” válaszolta.

Uhrin Benedeket is megkérdeztem: hogy értékeli a sikert. „Végre sikerül az, ami negyven évig csak álom volt számomra, mert engednek érvényesülni. Az internetes fiataloknak köszönhetem azt, hogy most itt lehetek. Ezt azzal tudom viszonzni, hogy minden felkérést, ami tudok, elvállalok. Mindezt egészségem is megengedi, még 80 évesen is. Teljesen megfiatalodtam. Remélem szülőfalum is figyel sikeremre, és egyszer talán meghív egy koncertre. Ezt a felkérést a mai napig nem kaptam meg, de ami késik, nem múlik!” – felelte kérdéseimre Benedek. Úgy érzem, hogy eljött az ideje annak, hogy e nemes kezdeményezéssel a városnak élni kellene.

Benedek eddigi sikereihez szívből gratulálok, további fellépéseihez még sok erőt és jó egészséget kívánok. Isten most nagy lehetőséget adott Önnek. Kérem éljen a lehetőséggel és tanítsa, nevelje fiataljainkat az erkölcsi tisztaságra és a jóra, melyet számaiban megénekel.

Legközelebb Békéscsabán szeptember 4-én fog ismét fellépni. Aki tud, menjen el és győződjön meg arról, hogy amit leírtam, ez így is van.

Ungvölgyi János

Művészeti tábor Gyomaendrődön

A Városi Zene –s Művészeti Iskola idén is szervezett művészeti tábort. Az elsőt az elmúlt évben rendeztük, melyből hagyományt szeretnénk teremteni.

Iskolánk mindkét tagozatán – úgy a képzőművészetén, mint a zenén – részt vettek növendékeink. A művészeti tábor célja nem a tanév meghosszabbítása, hanem játékos formában az új ismeretek megújítása mellett a társművészetekkel való ismerkedés.

Az idén két vidéki programot is beiktattunk. Sajnos az időjárás nem volt hozzánk olyan kegyes, mint a tavalyi év folyamán. A gyulai programban megtekintettük Erkel Ferenc emlékházát, illetve a Kodály Múzeumot. Szarvason jártunk az Arborétumban, és a Ruzicskay György emlékházában. Délután a Körösön való hajókázás aratott nagy tetszést a gyermekek körében. Más napokon délelőtt hangszeres, illetve képzőművészeti foglalkozások voltak, délután pedig szabadkeretek között való játékok, múzeumlátogatások, előadói estek tarkították a programot.

Szombat este az endrői Katolikus Templomban kiállítással egybekötött hangversennyel zárult a 2001. évi művészeti tábor.

A hangversenyt a Gyomaendrői Zenebarátok kamarakórusa nyitotta meg, Häsler: Ünnepre jöttünk, Palestrina: Egy márványszoborhoz és Arcadel: Ave Maria bemutatásával. Ezt kövően 31 tanuló mutatta be tudását, tehetségét, gitáron, hegedűn, furulyán, fuvolán, orgonán, amit a templomban összesereglett hallgatóság ismételt nagy tapssal fogadott. S végül meglepetésként Emödi Ildikó operaénekes és Bátkai József közreműködésével Bellini: Norma (részlet), Liszt Ferenc: Sanctus, Wolf: Ave Maria s Bach: d-moll Toccata és fuga bemutatása zárta – úgy érezzük -a minden szempontból sikeres eseményt.

Holubné Hunya Anikó

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

**METÁL STOP
VAS-MŰSZAKI BOLT**

*Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények*

*Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika*

*Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók*

*Villanyszerelési anyagok
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909*

Jogi tanácsadás

Büntetőjog

A büntetőjog lényegét tekintve a társadalmi életviszonyokat védi, oltalmazza. A büntetőjog fogalma azoknak a jogszabályoknak összessége, amelyek meghatározzák, hogy mely emberi magatartások képeznek bűncselekményt, és azt, hogy a bűncselekmény elkövetőivel szemben milyen jogkövetkezményeket lehet alkalmazni.

Bűncselekmény az a szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény (ha a gondatlan elkövetést a törvény bünteti), amelyre a törvény, büntetés kiszabását rendel. Fontos, hogy a társadalomra veszélyes legyen, büntetendő, és bűnös emberi cselekmény legyen.

Tehát megkülönböztetünk szándékoságot és gondatlanságot. A bűncselekményeket büntetire és vétségre oszthatjuk.

Büntett, az a szándékosan elkövetett cselekmény, amelyre a törvény kétévi szabadságvesztéstől súlyosabb büntetést rendel el. Mincen más bűncselekmény vétség. Szükséges, hogy az elkövető a cselekmény elkövetésekor a 14. életévét betöltötte, és természetes személy legyen.

A büntetőjogi felelősségre vonásnak vannak akadályai, ezek két csoportra oszthatók, az egyik a büntetehetőséget kizáró okok, a másik a büntetehetőséget megszüntető okok.

A büntetehetőséget kizáró okok:

- kóros elmeállapot,
- kényszer, fenyegetés,
- jogos védelem,
- végszükség,
- tévedés

- magán indítvány hiánya

A büntetehetőséget megszüntető okok:

- az elkövető halála,
- elévülés,
- társadalomra veszélyességnek a csekélyllyé válása vagy megszűnése a cselekmény elbírálásakor.

A bűncselekményeket több szakaszban lehet megvalósítani: Beszélhetünk előkészülről, kísérletről és befejezett bűncselekményről.

Előkészület: Amennyiben a törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a cselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik.

A kísérlet: Kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

Befejezett bűncselekmény az a cselekmény, amelynél a törvényi tényállási ismérvek teljes egészében megvalósultak.

A bűncselekmény elkövetőit tetteseknek és részeseknek hívjuk. A tettesek, az önálló tettes, a közvetlen tettes, a társtettes. A részesek a felbujtó és bűnségéd.

A bűncselekményeket el lehet még követni bűnszövetségben és csoportosan.

Ugrinné dr. Katona Klára
Ugyvéd

A „Szent-Jánosi Csárdabeli gyilkosság”

III. fejezet

Az első számunkban elkezdett kihallgatási jegyzőkönyv 6. kérdésére adott válasz a következő:

„A” múlt héten csütörtökön kint voltam a ’szelléri földön a napammal (meg: mint már előbbi részben is leírtam, a rokonsági terminológiában a „napa” az anyós régies alakja), ’s hazajövet találkoztam Bátor Sándorral ki egy eleven bárányt hozott hazafelé a ’révlaposi gátnál által vettem a ’bárányt tőle ’s együtt elvittük az ügy nevezett Csárda korcsmába (meg: ez a mai „Holler” helyszín volt) hol a ’bárányt Mészáros Jó’séf korcsmáros tőlle megvette, ’s a mint a ’tarisznyában lévő bárányt Bátoritúl által vettem ’s a hátamra hajítottam az egyik szarva letört, ’s attól lett véres a ’gatyám.”

Mielőtt tovább folytatom az igen érdekes tanúkihallgatási jegyzőkönyv közlését úgy érzem, hogy meg kell nyernem a kedves Olvasót e sok szempontból igen tanulságos levéltári anyag részletes ismertetése fontosságának. A szövegből számos helytörténeti adat kerül napvilágra, nemkülönben jó néhány nyelvjárási, állattartási, földműveléssel kapcsolatos fogalommal bővíthetjük településünk művelődéstörténeti anyagát. Valamint képet kaphatunk a korabeli jogi procedúra menetéről.

7. „Mind azok, melyeket eddig elő beszéltél minden gyanú alól fel nem mentenek, nem igazak, valld meg igazán, hogy részes vagy é, tettel vagy tudomással azon vérengző esetben, mely a Szent Jánosi Csárdánál történt?”

Amelyet elő adtam, azokat mind igazán mondtam, részes pedig sem tudomással, sem tettel nem vagyok azon esetbe, miként Isten látja lelkemet.

8. Molnár Sándor ki szinte be fogva van, ismered é, ’s mikor találkoztál vele?”

Jól esmérem, ’s Szombaton délelőtt találkoztam vele, a ’mikor a ’hajamat meg is nyírta, ugyancsak találkoztam Vasárnap is vele. Molnár Sándor komám, és szinte Szabadságos Katona.”

Meghallgatták a „kenőaszonyt” is, bizonyos Kiss Katalin Földi Jánosné „44 esztendő református Gyomai házas zselér...”;

„Szombaton délután kender vetni mentem, Kiss János udvarán beteget nézni,... gyorsan elmentem beteg ágyat fekvő lányomhoz, haza jövet puszlít (meg: mellényt) vettem a fiamnak, aztán a kis leányom fejét mostam, ’s fűsültem a ’midőn Négyesi Jánosné hozzám jött ’s el hívott, hogy a ’vője nagyon beteg, nyilalásban van ’ elmentem oda éppen estveli 9 órakor, ott Kovács János vőjét megkentem, melly alatt egy

óra hosszaiig voltam ott ’s akkor haza mentem.

Négyesi Jánosné Csapó Lidia 40 éves ref. házas lakos – mintegy 10 óra tájban szombaton – mostan befogva lévő vöm Kovács János-kertbe mentem, ott ő metszett, és szőlő vesszőket ültetett délutáni 6 óráig, akkor onnan haza jöven, még a ’kertben és útközben is fájlalta a ’szívét, Márki Imre fija odajöven, míg ennek haját körül nyírta, - rosszabbul lévén pedig később, mintegy 9 óra tájban Földi Jánosnéért magam mentem el, ki osztán ötlet meg kente, ’s mintegy egy órai ott léte után 10 órakor el távozott. A vöm rosszabbul lett és végtére el kellett jönni a patikába, orvosságért..., de innét elutasítottunk az orvos úrhoz, rendelésért, mit ott meg nyervén vissza jöttünk az urammal a patikába, ’s éppen ott voltunk mikor az egy órát ütötte éjféli után...a’ patikából el hozott 4 fekete színű porokat négyezer egymásután be adván, ’s orvos úr utasítása szerint a szívét tormával bekötve, jobban lett vöm s el szenderedett.

Mészáros Samu 59 éves ref. Gyomai házas lakos vallja; a ’Pünkösdi ünnep előtti Csütörtökön kint lévén a ’Zselléri földön, onnan haza jövet együtt jöttem Négyesi Jánosnéval ’s a vőjével Kovács Jánossal, Fűsűs Jó’seffe, a ’fijammal együtt jöttem a híd tulsó végéig, ott elváltunk egymástól, de Kovács János a híd végénél volt több emberek között tőlünk elmaradt-nevezett egy ingbe gatyába, ’s pruszlikba lévén tsak öltözve, állítja tanú, hogy Bátor Sándor Juhász ő útjában sehol sem látta.

9. Gatyád véressége elárulja, ’s megcáfolja e részben minden abbéli állításodat, hogy a ’báránytól lett volna véres, mert hiszen mint Mészáros Samu tanú állítja, Bátor Sándor juhászai nem is találkoztál. Bár mint mond Mészáros Samu, mert ő tévedhet is-de bizonyosan a báránytul véres a ’gatyám, melly állításomat onnan is igazolhatom hogy a ’korcsmárosné Mészáros Jó’sefné is figyelmeztetett reá, mikor hozzá a ’bárányt elvittük, ’s ő nem fogja ezt eltagadni. Ekkor Mészáros Jó’séf korcsmárosnak felesége elő állítván, bévalja s állítja, hogy valóban figyelmeztette Kovács Jánost, mikor hozzá a ’bárányt Bátorival elvitte, hogy véres volna a ’gatyája, és tsakugyan a ’báránynak egyik szarva le is volt törve”. „A’ nehéz sebeikben fekvő meg nyomorgatottak... Lélek éberségire nézve is nincs oly állapotban, egyikőjük sem, hogy kihallgatásukat eszközölni lehessen.

Kelt, Gyomán Maj. 25. 1853.-”

Cs. Szabó István

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

Mária néni meséi

Miska és barátai V. rész

Legutóbb ott hagytam abba a mesémet, hogy Kukucska eltűnt a barlangból. Ne higgyétek, hogy ez is varázslat volt, csak ijedtében szökött messze a fürge kis mókus. Mikor nem sok idő múlva Miska is Tóbi is elbúcsúztak Fittyfirittytől, és elindultak, hogy megkeressék kis barátjukat, jó messzire kellett menniük, amíg rátaláltak. Ott kuporgott az erdő mélyén magasodó százesztendőös tölgyön. Éppen vizes levélborogatást rakott a fejére, és nagyokat kortyolt egy vízzel teli makk kupakból.

Makk, makk! Csakhogy itt vagytok végre! – nyöszörögte panaszosan, – úgy szeretném, ha sajnálna valaki!

Tóbi éppen felelni akart, de hogy mit, az sohasem derült ki, mert abban a pillanatban hatalmas robbanás rázta meg az erdőt, és a távoli barlangból kivágódott egy koromfekete ijesztő alak. Zúgva átrepült vagy három, négy óriási fán, aztán nyekkenve odapottyant Tóbi tuskéire.

- Égszakadás! Földindulás! Háta mon egy nagy koppanás! – kiáltotta rémülten a sün, és mint a villám, nekiiramodott. Am hiába futott, mert a fekete alak még egyre ott kuporog a hátán, és panaszosan könyörgött:

- Állj meg, édes-keves Tóbikám, mert nagyon szúr a kabátod!

Hanem Tóbi se nem látott, se nem hallott. Futott, futott egyenesen neki a fürge patakknak. Nem is állt meg csak akkor, mikor nagyot csobbanva összecsapott feje fölött a víz. – Püff neki! – igyekezett minél előbb szárazra vergődni – Ugy látszik, a patakba pottyantam. Csak legalább elvitte volna a víz a fekete utasomat! Hanem az ott csücsült most is, és végigcsöpögtette Tóbi bundáját a szénfekete lével.

Akkorra már Miska meg Kukucska is odaért, és a futástól lihegve kérdezték a süntől, hogy miféle izé kuporog a hátán?

- Izé az eszed tokja! – prüszkölt hangosan a fekete süs, és lekászálódott a meredező tuskékről. – Igazán viselhetnél simább kabátot is! – tapogatta sziszegve szitává lyukasztott nadrágját -

- Nini! Hiszen ez Fittyfiritty! Kacagott fel Miska.

- Az ám! Makkogta a mókus – de mitől ilyen fekete?

- Csak talán nem varázsoltál megint? – gurult közelebb rosszat sejtve Tóbi.

- Hát az úgy volt, – kezdte szégyenkezve a manó, de abba is hagyta nyomban, és csüggedten lógatta az orrát. – Mindegy az már! – sóhajtott nekikeseredve – nekem már úgy is kitélt az esztendőm. Szedhetem a sátorfámat, és búcsút mondhatok a kapufélfának.

- Ne beszélj ilyen értetlenül! – topantott haragosan Miska. – Mondd meg inkább, hogy miféle galibát okoztál megint? Hátha segíthetünk!

- Azt már lőttem! Azaz, hogy én lőttem, vagyis robbantottam. Egyszóval meg akartam mutatni, hogy én is tudok varázsolni.

- És nem sikerült?

- Az a baj, hogy nagyon is sikerült.

Csak egy kis tüzet akartam varázsolni az üst alá, és akkora láng lobbant belőle, hogy szétvetette a katlant. Ha meglátja Hipp hopp mester, biztosan kiteszi a szűrőmet.

- Csakhogy nem fogja meglátni! – dobta el fűgén a vizesborogatást Kukucska, – miért vagyunk barátaid, he nem azért, hogy segítsünk a bajban?

- Igaza van Kukucskának. – helyeselte Miska, és még Tóbi is buzgón bólogatott.

Az eső akkor már régesrégén elállt, és hétszínű szivárvány ragyogott le tündökölve a furcsa kis menetre. Elől gurult Tóbiás, utána lépegetett Fittyfiritty és legvégén a sornak Miska ballagott, vállán a cipőnyi orrú Kukucskával. A barlangban szörnyű látvány fogadta őket. A katlan romokban hevert. Am oda se neki! Mire kettőt ütött a kakukkos óra, már nyoma sem maradt. Tóbi a tuskéin hordta, vitte a törmelékeket. Miska egy fületlen kosárban, Fittyfiritty meg Kukucska vígan söpörgetett. Igaz, most nem csalafinta varázsigével, hanem dicsérendő szorgalommal. A takarítás után új katlant is raktak. Ki tudja hogyan, de olyan takarosra sikerült, hogy még Hipp-hopp mester sem találhat hibát benne, ha egyszer majd megérkezik. Fittyfiritty boldogan hálálkodott:

- Ezt sohasem felejttem el! Segítetek majd én is nektek, amiben csak tudok. Ha ti is akarjátok, még a mágusiskolába is elmegyek, hogy megtanuljak minden varázsigét. Akkor talán igazából is varázsolhatok

nektek, akár egy kis mézesmácsikot is. – Azt csak edd meg magad! – húzta el a száját Tóbi – De ha egy kis sült-egered volna, azt szívesen megenném.

- Sültégér, sültégér! Az csak neked való Tóbiás, meg bagoly Balambérnak, de várjatok csak, tüstént hazanyargalok, és hozok egy zsák diót. Tudom, azt mindenki szereti. – Mondta Kukucska és elnyargalt a fák között. Nem telt bele sok idő, és olyan lakomát csaptak, mintha aznap nem is történt volna semmiféle galiba. Mogyoró is került a zsákba bőségesen. Hanem egy szem Kukucska! Kukucska! valahogy elgurult. Keresték, keresték, hanem aztán amikor előkerült, Tóbi örvendezve kiáltott:

- Megtaláltam, itt van! Törheted már Kukucska! Kukucska! Kukucska! Hanem hiába kiáltozott, Kukucska nem volt sehol. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Átkutatással érte az egész barlangot, de nyomát sem találták sehol. Miska és Tóbi gyanakodva nézték Fittyfirittyet – Csak nem varázsoltad láthatatlanná? – kérdezték szemrehányóan.

Am Fittyfiritty csak bámult, bámult a barlang falára, de hogy mit is látott ott, azt elmesélem legközelebb.

ROSTA ALÁ BÚJT A SZÉL

Rosta alá bújt a szél,
Mert pihenni vágyott,
Egy csöpp eső leesett,
A szél bőrig ázott.
Tűzre tette bocskorát
Száradni egy csöppet,
Lángot vetett, abból már
Nem lesz bocskor többet.
Szűrnek szöveget kerest,
S mert sehol sem látott,
Ökör szarván lógatta
A posztó kabátot.
Ökör vitte világgá,
Sose hozta vissza.
Azóta a balga szél
Hulló könnyét issza.
Rosta alól előjött,
Fújni akart mégis,
Bánatától borús lett
A ragyogó ég is.
Nem is válik ez a ború
Csak akkor derűre,
Ha a szélinek újra lesz majd
Bocskora meg szűre.

SZÚNYOGBÁL

Náderdőben valahol
Zimi-zumi zene szól.
Szúnyogbálban vígan járja,
Szúnyogné, meg szúnyog párja,
Hopp!
Szúnyog dunnyog: - dinnárom,
A tánc végét kivárom,
Hold gurul a tótükörbe,
Te meg frissen állj a körbe!
Hopp!

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Trodalmi oldal

Illatos mezők

I.- Valami egészen mást akartam

Mint a balerina, aki nem bír talpra ereszkedni a balettcipője oráról, olyan lettem, amikor elvették tőlem az ötödik bé osztályt.

Veremben nem lehet élni. Egy életen át spiccen járni, az is nehéz.

Nem mintha nem tanultam volna balettozni. Tanultam: balettozni, szteppelni, énekelni, zongorázni. Azt hittem a színi pályán fogok kikötni, tizenhét éves koromban kimaradtam a gimnáziumból, jelentkeztem a Színiakadémiára, föl is vettek, az újfajta boldogság és könnyedség két hétig tartott, egészen addig, amíg a politikai rostavizsgán a főiskola káderese – fiatal filmrendező – meg nem kérdezte, kik voltak apám barátai. „Nem emlékszem – mondtam. – Tizenegy éves voltam, amikor utoljára láttam.” A filmrendező tovább kérdezett. „Milyen neveket hallott emlegetni otthon?” Belepirtam a válaszból. „Parragi, Peyer, Rassay. Drozdy. Egyed Zoltán. Bajcsy Zsilinszky. Gróf Bethlen Margit. A grófnő egyszer állást ígért apámnak. Drózdny szerzett is, a fivére garázsában.”

1950 kora ősze volt.

Ezek a nevek még izzottak akkor. Viselőik egyike „körúti ó-liberális” volt a nyilasoknak, a másik „jobboldali szocdem” a kommunistáknak. Nem foglalkoztam ezzel.

A főiskoláról azzal tanácsoltak el, hogy gyengék a hangszálaim.

Lehet, hogy igazuk volt.

A gimnáziumba nemigen lehetett már visszairatkozni, kedvem se volt hozzá, az osztályban egyedül én jártam be gyermekotthonból, segélyruhában, segélyuzsonnával, ráadásul kinevettem az iskola kultúrfelelősét azokért a versekért, amiket ideadott, hogy ünnepélyeken elszavaljam, egyre emlékszem, Leonyid Pervomajszkij szovjet költő versére, két során máig nevetek, s nem tudom, miért:

Magyar földön, a szántáson,

Varjú ül a barázdákon.

Nem, így nem lehet kamaszkodni. Valami egészen mást akartam. Jelentkeztem vas és fémesztergályos tanulónak a Mozdonygyárba. Ez a világ egészen más volt. A gimnáziumban egy lány sírva fakadt, mert „a Láng gépgyár nem teljesített negyedévi tervét”. Kinevettem a lányt. És most megtudtam, mi az, teljesíteni. Teljes fizikumomat és intellektusomat igénybe vette a munka. Nyolc órát állni, novemberi, szétlani és hasonló műszakok alatt még többet, és figyelni, hogy a munkadarab pontosan – azám, „pontosan, szépen” – jöjjön ki a kezem alól, jó méretet mutasson a subler, később a mikrométer, vagy a furatban a B-dugó, mert ha nem, kinevetnek a társaim, megneheztelnek rám az oktatóim, és vigyázni, hogy ne kerüljek életveszélybe, ki ne repüljön az amerikai kánerpofa vagy kulcs, föl ne csavarja az overalomat a vezérorsó, és kárt ne csináljak, össze ne törjem a drága vidiakést, és szakrajz alapján át tudjam szerelni a fogaskerekeket, egyedül, eltilkolva, hogy mindig gyenge voltam matematikából: végigszorogtam ezeket a műszakokat, és mégis tudtam, hogy itt kell lennem, mert itt világosan különválnak a hazugság és a teljesítmény.

„Aki selejtet csinál, segíti az imperialistákat!” – harsogták a feliratok. Fél évig vergődtem a selejtes munkák között, de senki sem szólt az imperialistákról, az arcon annyi volt, hogy úgyetlen vagyok. A gyáruddvaron a megafon harsogott, az élmunkások ezer-ezerkétszáz százalékos teljesítményéről, mindenki tudta, hogy a feszített normát százhusz százalékra is lehetetlen teljesíteni. A mozdonyműhelyben országos híru élmunkás mutatta be az új szov-

jet módszert, a Bikov-féle gyorsvágást. Izzé-porrá tört vele egy drága gépet. Senki sem szólt semmit, a Bikov-féle gyorsvágásnak csöndben vége volt.

Egy napon sápadt, fekete hajú, arany fülbevalós lány állt meg kis olasz esztergapadom, az „Ideal” előtt.

- Te milyen vallású vagy!

- Én! Egyházon kívüli.

- Igen! Azt hittem, más. Mert akkor megvernének az erdőben a soroksári jampecok.

Féltem-e? Nem volt időm félni. Öntöttvással dolgoztam, csillekerekereket csináltam, végre „selejtmentesen”, és késtörés nélkül; aztán betanítottam egy éneket az osztálynak a tanonciskolában, és a női válogatott kosárlabdameccsen jó labdát passzoltam a sápadt, fekete hajú, aranyfülbevalós lánynak, és ő be is dobta a kosárba a labdát. Nem vertek meg a soroksári jampecok. Soha többé zsidó helyett ezt a marhaságot nem mondtam: egyházon kívüli!”

Megpróbáltam itt maradni, vagy valamilyen szállal kötődni a gyárhoz. Vasútépítő mémőknek jelentkeztem; öncsalás volt, előbb-utóbb elakadtam volna a matematikával. Aztán a Színiakadémián akartam bosszút állni, szép, együgyű viselkedéssel beeröltettem magam a filmrendezői szakra, majd otthagytam. Végül egy mezőgazdasági szaktanfolyamon kötöttem ki, lovak gyomormosásánál segédkeztem, s a Vekerdi Róza nevű kedves kis parasztlánnyal számítottuk a háziállatok vizeletének fajsúlyát. Hamvában tagozatára, a szakértetség tanfolyamokon egy év alatt be lehetett fejezni a gimnáziumot. Az angolosztályba vettek föl. Itt találkoztam Zoltánnal. Hét évvel volt nálam idősebb. Én tizenkilenc, ő huszonhat, meglett férfi. Az osztályfőnökünk, dr. Márki János, haminc-kettő. Merő rajongásból az egész osztály úgy hívta: „az Agg”.

Márki tanár úr komolyan vette a szakértetségét, ezt az azóta is homlokráncolva emlegetett intézményt. Angolórán teljes szótári fölkészültséggel, magyarórán leplezetlen érzékenységgel illet megjelennünk. Délután kezdődtek az iskolai órák, kora reggel a tanulás a kollégiumban; előfordult, hogy a versolvasás az éjszakába nyúlt, alig aludtunk. A „polgári” írókat, így a Nyugat-nemzedék költőit kihagyták a tananyagból; Márki tanár úr természetes gesztussal olvastatta velünk a könyveiket. Senki sem árulta be. Szünetet nem adott a tanár úr, szünetben is olvastunk, vagy reprodukciókat néztünk, vagy az angol kiejtést gyakoroltuk, óra előtt a körúti antikváriumba mentünk, a tanár úr fölírta, azon a héten milyen könyvek kaphatók, és mennyiért. Akkor vettem az első szótáramat. A tanár úr értelmiséget nevelt, a végzettség hiánya nem érdekelt. Sőt. Az én hat gimnáziumi előzményem mintha egyenesen zavarta volna. Zoltán is a hatodik gimnáziumból maradt ki, de vele állandóan foglalkozott a tanár úr, Zoltán a pusztáról jött. Féllette tőlem a tanár úr Zoltánt, s aggodalmának nem egyszer hangot adott, a maga tapintatos módján; megkérdezte tőlem azt is, mi a véleményem a kereszténységről, a keresztiség felvételéről. Tudtuk, hogy vasárnap templomba jár. Senki sem jelentette föl. Már egyetemisták voltunk, amikor vasárnap délelőttönként, a mise után, rendszeresen meglátogattuk, Platont olvastunk nála, Epiktétost, eljátszottunk a szillogizmussal, Bachot hallgattunk, Dürer, Bruegel képeit lapoztuk; soha nem politizáltunk. A tanár úr elnézett minden fölött, ami talmi. Olyan tanár akartam lenni, mint ő.

GÉRGELY ÁGNES

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

✉ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Ízes ízek

augusztus

Burgonya saláta hat főre

1 kg főtt burgonya, 1 nagy fej lilahagyma, 1 csokor petrezselyem, 1 csokor zellerzöld, 2 közepes ecetes uborka, 4 főtt tojás, olíva olaj, só bors, citromlé, 4 dl tejföl vagy kefir, 20 dkg sajt.

Rusztikusra vágva a hozzávalókat, összevegyítjük, és hűvös helyen állni hagyjuk.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

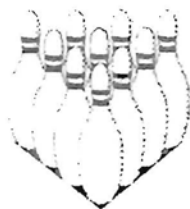
augusztus

- 1-én Ha Pétertől Lőrincig nagy a hőség, fehér lesz a tél
 10-én Ha Lőrinc napkor esik vége a dinnyének
 15-én Ha Nagyboldogasszony fénylik, sok jó szőlő terem
 24-én Bertalankor ér a szőlő, jó borra mutat
 Szent Bertalan napján amilyen az idő, olyan lesz az egész őszi
 29-én Ha szent János napján esik nem lesz dió

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, diszebédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

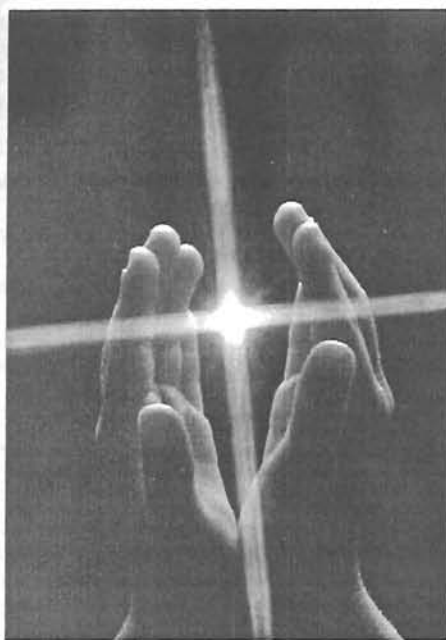

Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:

Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.

Ők itt maradnak bennünk csendesen még.

Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BELÁNÉ TÍMÁR IRÉN, aki Babits utca 35-ben lakott, június 30-án 41 éves korában, bal esetben lelte tragikus halálát. Gyászolja családja.

BULA MÁTÉ, aki az Őszikék Idősek Otthonában élt, július 1-én 80 éves korában fejezte be földi pályafutását. Gyászolja: a családja és az otthon dolgozói és lakói.

BULA VINCÉNÉ SZUJÓ MÁRIA, aki az Ifjúsági Lakótelepen 111. sz. alatt lakott, július 8-án rövid szenvedés után 90 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolja: családja.

BÚZA IMRÉNE CZIKKELYY ETELKA, aki a Kőrösi Csoma utca 2/2. sz. alatt lakott, június hó...án 86 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

CŠAPÓ LAJOSNÉ IVÁNYI ROZÁLIA, aki a Hősök útja 63 sz. alatt lakott, július 11-én 81 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Urának. Gyászolja: testvére és családja, a rokonok és az ismerősök. MKDSZ

FÜLÖP MENYHÉRT hunyai lakos, életének 93. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése augusztus 14-én volt Hunyán. Gyászolja: családja, a Hunyai Egyházközség, és a Gyomaendrődi MKDSZ.

HUNYA BÉLÁNÉ, aki Szolnokon élt (korábban a Sugár út 14-ben), július 2-án 91 éves korában hosszú betegség után az Örökkévalóság hónapja költözött. Gyászolja: lányai és hozzátartozói.

KNAP VINCÉNÉ HANYECZ MARGIT volt gyomaendrődi lakos, június 29-én 74 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

KURUCZ JÓZSEF, aki a Sugár út 124-ben élt, július 6-án 77 éves korában hosszú betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolja felesége, fiai, unokái, a rokonok és a szomszédok, valamint az ismerősök.

MAJOROS GYÖRGY, aki az Október 6. Lakótelepen 6. sz. alatt élt, hosszas betegség után 57 éves korában az Örökkévalóság hónapja költözött. Gyászolja: felesége, lányai azok családja, a rokonság és az ismerősök.

MÉSZÁROS ANDRÁS, DÓSA PIROSKA, aki Mikszáth utca 2/1-ben élt, július

4-én 90 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolja a családja és az ismerősök.

R. NAGY JÁNOS, aki a Kiss Bálint utca 3. sz. alatt élt, június 30-án 72 éves korában rövid betegség után örökre itt hagyta családját, szeretteit. Gyászolja: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonok ismerősök, szomszédok

PATÓ IMRE, aki a Zrínyi Miklós utca 7/1. sz. alatt lakott, július 19-én 57 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja a családja.

ÖZV. RONCSEK IMRÉNE VÉHA ETELKA, aki a Szabadság úton lakott június 23-án 89 éves korában rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családja.

ÖZV. SZABÓ LAJOSNÉ BÍRO LÍDIA MÁRIA, aki a Losonci utca 2. sz. alatt élt, június 29-én 62 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja: gyermekei és családjuk, a rokonság, az ismerősök és a szomszédok.

SENTMIKLÓSI ZOLTÁN, aki a Kör u. 32-ben lakott, június 19-én 45 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja: édesanyja, felesége, annak szülei, 10 gyermeke és vejei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. TÓTH LAJOSNÉ TÍMÁR ERZSÉBET, aki a Deák Ferenc utca 11. sz. alatt élt, július 18-án életének 90. évében csendben visszaadta lelkét örökké imádott Teremtő Urának, és az Örökkévalóságba költözött. Gyászolja családja, a rokonság a szomszédok és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik Tóth Lajosné váratlan halálával ért fájdalomunkban velünk éreztek, és utolsó útjára elkísérték.

Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

MÁV MENETREND

Érvényes: 2001. június 10-től 2002. december 14-ig

Budapest	Szolnok	Gyoma	Békéscsaba	Békéscsaba	Gyoma	Szolnok	Budapest
	2.50	3.50	4.16	5.25	5.58	6.42	8.27
		4.40	5.12	6.20	6.47	7.45	
	4.45	5.45	6.19	6.35 IC	6.57	7.42	9.12
		6.35	7.13	6.50	7.30	8.20	9.52
	6.25	7.25	7.56	7.27	8.02	8.57	
6.10	7.52	8.39	9.10	8.30	9.07	9.57	11.32
	8.55	9.51	10.22	10.40	11.15		
	9.50	10.36	11.06	11.20	11.53	12.42	14.12
10.10	11.50	12.36	13.09	13.20	13.53	14.41	16.12
	13.25	14.25	14.59	14.30	15.02	15.52	17.27
13.10	14.46	15.32	16.07	16.45	17.29	18.29	
	16.23	17.18		17.20	18.01	18.52	
15.10 IC	16.43	17.26	17.48	18.35	19.10	20.09	
		17.30	18.01	19.30	20.06	20.58	22.27
16.10	17.45	18.30	19.00	22.40	23.14		
17.10	18.45	19.31	20.15				
	20.05	20.51	21.17				
19.10	20.48	21.34	22.02				
20.10	21.48	22.34	23.02				

Az indulási és közbenső állomásoknál az indulás időpontját írjuk táblázatunkba. IC megjelölésnél helyjegy váltása kötelező.

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Nedvszívó kártevőink: a levéltetvek

Tavaszi vége felé, amikor már a gyümölcsfákban megindul az erőteljes nedvkeringés és a hajtások gyorsan fejlődnek, kezdenek elszaporodni egyes szívószájszervvel rendelkező rovarok. Ilyenek a **levéltetvek**, melyek lehetnek színre nézve: fekete, sárga, zöld, szürke stb. Nem csak színre, hanem alakra és fajtára vonatkozóan is sok félék lehetnek. Felépítése, életmódja, biológiája többnyire megegyezik. Azonban vannak köztük olyan fajok is, melyek vándorolnak, és így két gazdanövényen élnek le életüket.

Nyár elején csoportosan lepik el a leveleket, vagy friss hajtásokat. A levél alsó fonák részén telepednek meg és szívósájukkal szívják a fa nedvét. A táplálkozás (nedvszívás) közben a szájukban lévő mérgező nyálat befecskendezik a levélbe, melynek eredményeként a levél zsugorodik, görbül, és torz alakot vesz fel, majd különböző színűvé válik (barna, sárga, vörös).

A nagy tömegben megtámadott fa, bokor növekedése lelassul, a hajtások nem tudnak egyenletesen fejlődni. Ezért a vesszők a nyár második felében nem tudnak jól beérni, és a téli fagy nagy károkat okozhat bennük.

A **levéltetű biológiája** nagyon különös és sok tekintetben eltér más rovar fejlődésétől, életmódjától.

Kora tavasszal, amikor megindul a rügyfakadás, a vesszőkön lévő fekete színű tojásokból kikelnek a lárvák (hernyók). Ezekből a lárvákból fejlődnek ki az „ősanyák”. A lárvák, később ősanyák sokat esznek és gyorsan fejlődnek nőtényekké, és ivaréretté válnak. Megtermékenyítés nélkül eleven szüléssel 30-50 utódot hoznak létre. Ezek az utódok ismét nőtény levéltetű lárvák, melyek két hét alatt (12 nap) ismét ivaréretté fejlődnek, majd szüznemzés útján eleven utódokat hoznak a világra. Ez a szaporodási folyamat (egymást követik a nemzedékek) egész ősziig tart.

A nyár közepe táján az ivadékok között már találunk szárnyas nőtényeket is. Az őszi közeledtével az utolsó nemzedékben már megjelennek a szárnyas hímek is. Párosodás után a nőtények egy-egy tojást raknak a vesszőkre, melyek alakja ovális és fél, egy milliméter nagyságúak. Levélhullás után nagyítóval érdemes megnézni, amint a hajtásokhoz ragadva ülnek a tojások nagy mennyiségben. A levéltetvek 3-4 mm nagyságúak, testük puha, viaszos réteggel borított. Vékony, nagy lábakkal gyámoltalanul mozognak. A szárnyas változatoknak két pár áttetsző szárnyuk van. Ürülékük cukortartalmú, amely ragadóssá teszi a leveleket (mézharmatnak is hívják). Légy és darázs félék szívesen látogatják, de ugyanakkor egyes penészfajták megtelepednek rajta (korongpenész), mely a levélben történő átalakítást (asszimiláció) gátolja. Kártételüket fokozza, hogy **vírushordozók**. A levél szerkezetébe történő mérgező anyag befecskendezésével vírusok is bekerülnek. Pl. az őszibarack

zöld levéltetűje terjeszti a burgonyalevel-sodródását, a cukorrépa-sárgulás vírusát stb.

Osszegezésképpen megállapíthatjuk, hogy a nagyfokú levéltetű fertőzés rontja gyümölcsfajtáink egészségi állapotát. Természetesen több millió levéltetű szúrása többszörös tüszúrást jelent a növényeknek. Mint már említettem, a levélből a tápnedvek elszívásával a gyümölcsfajtákban anyagcsere zavarak keletkeznek, a mérgező anyagok bejutásával torzulás, elszíneződés jön létre, hajtásuk gyengék maradnak (fagykár).

A levéltetvek jelenlétére és kártételére utaló jelek:

1. **Almafánál** sodrott, élénkpiros a hajtás végén lévő levél, melyet a szürkés zöld tetű okoz.

2. **Cserezsnyefák új hajtásain** a fekete levéltetűvel találkozunk (torzulás, ragadós sárga színűek a levelek).

3. **Őszibarack kártevője** a zöld színű tetű. Levelei áttetsző sárgák, zsugorodottak lesznek, hajtásai gyengék, lehajlóvá válnak.

4. **A szilvafa** levelét a zöld levéltetű támadja meg óriási tömegben, mely gátolja a hajtás fejlődését, a levelek fokozatosan összehúzódnak.

Védekezésnél segítőtársaink a madarak és egyes rovarfélék. Ilyenek a katicabogár fajták, melyeknél nemcsak a kifejlesztett bogár, hanem lárvái is nagy előszeretettel, mohón fogyasztanak naponta 100-200 levéltetűt.

Bizonyára a kertés házakban mindenki ismeri nyáron a szabad folyosókon, tornácokon este égő lámpafény körül a különböző zöldes-kékes áttetsző fátyoloszerű szárnyas rovarokat. E kellemetlen szagú, de valójában szép kis állatot **fátyolkának** hívják. Tojásukat a levéltetvek által birtokolt levelekre rakják, majd a kikelt lárvák (sárgás színűek) rágójuk segítségével a kártevő puha testéből kiszívják a nekik tetsző anyagot. Naponta 150-200 darabot pusztítanak el.

A természetes ellenség irtása ellenére is nagy feladat vár a kertészkedő emberre. A töménytelen mennyiségű levéltetvet el kell pusztítani, melyre csak vegyi úton lehetséges. Nemcsak a nyár elején, hanem a vegetáció ideje alatt figyelni kell megjelenésüket.

Súlyos fertőzés esetén a tetvek a fa ágait, törzsét, sőt az aljnővényzetet is ellepik. Vegyszerezésre vonatkozóan a permetezés idejét, számát megjósolni nem lehetséges, mert a fertőzés függ az időjárástól. Ismerőseim és jómagam Bi 58-cal védekezünk a kártevők ellen, mely Putnoki Balázs Tompa úti kertészkedőnél is kapható.

*** ** *

Akiknek a vízparton van pihenőterület, a vízre építhet napozót, mely egyben horgász helyeül is szolgálhat.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- Müanyag kert bútorok, napernyők
- Öntöző berendezések, szórófejek
- Virágtartók, virágládák, virágföldek
- Vegyszerek (rovar- és gombaölők), virágtápok
- Permetező gépek több méretben
- Kerti szerszámok, talicskák
- Fűnyírók, szegélynyírók, sövénynyírók
- Szegek, csavarok, kötöző drótok
- Védőkesztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- Kőműves szerszámok, - „Vaporex C+M”
- Takaró fóliák, zsákok
- Szúnyoghálók, riasztók szúnyogirtók
- Viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek

Június 23-tól július 24-ig Gyoma belterületén
69,1 mm csapadék hullott.

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Gírizc Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu